

VOLINIKUKANDIDAADI KÜSIMUSTIK**Henna VIRKKUNEN****Tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutav juhtiv asepresident****1. Üldine pädevus, pühendumine Euroopale ja isiklik sõltumatus**

Millised Teie oskused ja kogemused on eriti olulised volinikuks saamisel ja Euroopa üldiste huvide eest seismisel, pidades eelkõige silmas Teie tulevast vastutusvaldkonda? Kuidas kavatsete aidata komisjoni poliitilisi suuniseid täita? Kuidas plaanite arvestada soolist aspekti ja lisada soolise perspektiivi kõigisse oma vastutusala poliitikavaldkondadesse? Kuidas kavatsete võtta oma tegevuses arvesse noorte vajadusi?

Kuidas saate Euroopa Parlamenti veenda oma sõltumatuses ja mil moel tagate, et Teie eelnev, praegune või tulevane tegevus ei sea kahtluse alla tööülesannete täitmist komisjonis?

Rahvahääletus Soome liitumise kohta Euroopa Liiduga toimus 30 aastat tagasi. See oli minu jaoks otsustav hetk, kuna osalemine ELiga ühinemist toetavas liikumises oli põhjus, miks ma poliitikasse astusin. Need, kes töötasid ELiga ühinemise nimel, soovisid, et Soome kuuluks avatud Euroopa ühiskondade hulka, kus austatakse puutumatut inimväärikust, demokraatiat, võrdsust, inimõigusi, õigusriiki ja vabadust. Euroopa ühise idee ja projekti edendamine tegi minust poliitiku.

Euroopa Liidu põhiväärtused on nüüd enneolematult proovile pandud. Kui Euroopa Parlament mind Euroopa Komisjoni juhtiva asepresidendina ametisse kinnitab, siis tegutsen samade väärtuste nimel veelgi otsustavamalt. Meie ühiskonnal on praegu rasked ajad, kuid ma usun kindlalt, et tänaseid probleeme on võimalik lahendada. Me vajame rohkem dialoogi ja mõistmist. Meil on vaja lahendusi, kindlaid samme ja ühist tulevikusuunda. Nagu ametisseastuv president Ursula von der Leyen oma poliitilistes suunistes märkis, peame nüüd liikuma palju kiiremini ja kaugemale, et tagada meie julgeolek, konkurentsivõime ja heaolu ning sotsiaalne õiglus. Selleks on vaja oskust kuulata ja pidada dialoogi, teha kompromisse ja olla otsusekindel, et ühitada sageli väga erinevaid seisukohti. Jõuka ja turvalise Euroopa tagamiseks peame suurendama tootlikkust digitaalse innovatsiooni kaudu. Samal ajal tähendab demokraatiat, inimõiguste ja isikuvabaduste väärtustele truaks jäämine seda, et tehnoloogia peab lähtuma inimestest ja nende vajadustest. Kuigi keskendun kaasseadusandjate poolt seni vastu võetud digiseaduste jõustamisele ja rakendamisele, peaksime tegema koostööd, et tagada Euroopa digitaalne suveräänsus ja juhtpositsioon. See ei tugevda üksnes meie julgeolekut, vaid ka ühiskonda ja majandust tervikuna ning ka meie demokraatiat vastupidavust.

Olen olnud üle kümne aasta Euroopa Parlamendi liige ja enne seda kuus aastat minister ja Soome parlamendi liige. Sageli on minu töö keskmes olnud tööstus-, digi- ja innovatsioonipoliitika, mis on tihedalt seotud mulle pakutava tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia valdkonnaga. Üsna hiljuti oli mul Euroopa Parlamendi liikmena võimalus edendada digipööret raportööri ja variraportööri erinevates ülesannetes. Minu poliitilises tegevuses on olnud keskne roll sise- ja välisjulgeoleku tagamisel ning digitaal- ja tipp tehnoloogiate edendamisel. Kui parlament mu ametisse kinnitab, pühendun sellele, et töötada välja sidus lähenemisviis tehnoloogia kasutamiseks viisil, mis tugevdab ELi julgeolekut ja konkurentsivõimet, järgides samal ajal täielikult andmekaitse nõudeid ning tagades, et selliseid vahendeid nagu tehisintellekt kasutatakse ohutul ja turvalisel viisil.

Poliitikuna olen ma kantud tugevast õiglustundest ja ideest, et iga inimene tuleb kohelda võrdselt. Usun kindlalt, et võrdõiguslikkuse saavutamiseks on vaja võtta meetmeid ühiskonna eri valdkondades. Üks mulle komisjoni ametisseastuva presidendi poolt pandud konkreetsetest ülesannetest on seada Euroopa uute tehnoloogiate valdkonnas esirinda. Selle eesmärgi saavutamine ei ole lihtsalt võimalik, kui me ei suuda meelitada tütarlapsi ja naisi teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkondadesse. Selleks et Euroopa tehnoloogilist suveräänsust toetada, peame kasutama kõikide andekate inimeste potentsiaali. Pööraksin erilist tähelepanu

soolisele mõõtmele ka oma vastutusala teistes valdkondades: soolise perspektiivi integreerimine julgeoleku ja demokraatiaga seotud poliitikasse on kaasavamate, tõhusamate ja kestlikumate lahenduste loomiseks väga oluline. Sootundlik poliitika aitab tegeleda julgeolekuohtude ja demokraatlike probleemide väga erineva mõjuga eri rühmadele ja tagada, et naiste häält ja vajadusi kuulatakse ja võetakse arvesse.

Praktikas olen Rahvusliku Koonderakonna naisliidu presidendina ja naiste pesapalliklubi Jyväskylä Kirittäret esimehena edendanud naiste osalemist kõigis eluvaldkondades. Soolise võrdõiguslikkuse edendamine ja vähemuste õiguste austamine jäävad ka edaspidi minu avaliku tegevuse alustaladeks.

Samuti on väga oluline, et pööraksime erilist tähelepanu noorte vajadustele, kes peavad tulevikus meie tänaste otsustega elama. Euroopa Parlamendi liikmena olen palju käinud eri liiki koolides ja haridusasutustes ning pidanud dialoogi noortega. Peaaegu igal kohtumisel tõstatatud teema on noorte mure ja surve tulevikuperspektiivide pärast. Poliitikakujundajatena peaksime püüdma luua tulevikku, kus noori toetatakse ja kus nad näevad enda jaoks võimalusi. Ma tahan, et Euroopa oleks koht, kus noored saavad oma elu üles ehitada ja oma unistusi püüda. Kui mind ametisse kinnitatakse, tahan korraldada iga-aastaseid noortepoliitika dialooge noorte eurooplastega; nii soolise võrdõiguslikkuse kui ka noorteküsimuste põhjalik integreerimine Euroopa Komisjoni töösse on mulle südamelähedane ülesanne. Samuti pean väga oluliseks liikmesriikide regulaarset külastamist. Komisjon peaks töötama koos Euroopa kodanikega ja nende jaoks.

Ma austan aluseid, millele oleme Euroopa üles ehitanud: meie demokraatlike ametivõimude ja institutsioonide sügav austamine, õigusriik, võrdne kohtlemine, proportsionaalsus ja heaolu. Kohustun järgima Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 17 lõikes 3, artiklites 245 ja 339 ning volinike käitumisjuhendis sätestatud rangeimaid eetikanorme ja kohustusi.

Minu huvide deklaratsioon on täielik ja üldsusele kättesaadav ning seda ajakohastatakse kohe, kui selles peaks toimuma muutusi. Minu jaoks ei ole sõltumatus kaubeldav. Väldin mis tahes olukorda, kus minu erapooletus ja sõltumatus võivad kahtluse alla sattuda. Teavitan komisjoni presidenti igast olukorrast, millega võib kaasneda huvide konflikt.

2. Vastutusvaldkonna juhtimine ja koostöö Euroopa Parlamendiga

Kas lubate, et hoiate parlamenti nii enda kui ka oma vastutusala allüksuste tegevusega piisavalt kursis? Millistes aspektides peate end parlamendi ees vastutavaks?

Milliseid konkreetseid kohustusi olete valmis võtma suhtluses parlamendiga, seoses kohtumistega parlamendikomisjonides ja osalemisega täiskogul, oma tegevuse läbipaistvuse, koostöö ning parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele tulemusliku reageerimisega? Kas olete valmis edastama parlamendile õigeaegselt teavet ja dokumente kavandatavate algatuste või käimasolevate menetluste kohta nõukoguga võrdsetel alustel?

Mul on olnud au töötada Euroopa Parlamendi liikmena üle kümne aasta. Austan väga oma kolleege ja usun institutsiooni demokraatlikku jõudu. Olen veendunud, et Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni vahelise koostöö tugevdamisega saame Euroopa kodanike hüvanguks veelgi rohkem ära teha.

Kavatsen pidada avatud ja süstemaatilist dialoogi Euroopa Parlamendiga, et parlament saaks tõhusalt kasutada oma seadusandlikke volitusi ja teostada demokraatlikku järelevalvet. Selleks on vaja, et teave peamiste sündmuste ja läbirääkimiste põhietappide kohta oleks selge ja kättesaadav. Euroopa Parlamendile asjakohase ja õigeaegse teabe andmine muudab otsustusprotsessi paremaks ja tõhusamaks. Kui mind kinnitatakse volinike kolleegiumi liikmeks, teen kõik endast oleneva, et osaleda minu kavandatud vastutusosalaga seotud täiskogu aruteludel, komisjonide koosolekutel ja kolmepoolsetel kohtumistel. Üldse peaks Euroopa Parlamendi staatus nõukoguga võrdse kaasseadusandjana olema kolleegiumi töösse alati selgelt integreeritud. Tagan, et parlamendi poolt vastu võetud artikli 225 kohaseid resolutsioone, milles nõutakse seadusandlike ettepanekute esitamist minu vastutusalasse kuuluvates valdkondades, käsitletakse komisjoni päevakorras esmatähtsana ning et sellele järgneb struktureeritud dialoog vastutava parlamendikomisjoniga.

Samuti ootan huviga koostööd Euroopa Parlamendiga, et tagada, et kodanikud ja ettevõtjad saaksid ELi õigusaktidest ja poliitikast kasu. Leian, et oleks kasulik komisjoni poliitika rakendamisel toetada, sest poliitilised otsused, avaldused või isegi kõige rangemad õigusaktid ei vii meid edasi, kui me ei taga ühiste eeskirjade järgimist.

Pea avatud, ausat ja pidevat suhtlust Euroopa Parlamendi ja selle liikmetega väga oluliseks. Minu eesmärk on tagada läbipaistvus uute algatuste ettevalmistamisel ning minu jaoks on oluline, et eri seisukohtadega sidusrühmad ja kodanikud saaksid ära kuulatud.

Kui mind ametisse kinnitatakse, jätkaksin juhtiva asepresidendina huvirühmade esindajatega kohtumistel rangete läbipaistvusstandardite kohaldamist, nii nagu ma olen teinud oma rollis Euroopa Parlamendi liikmena.

Enne poliitikasse astumist töötasin ma ajakirjanikuna. Seega pean väga oluliseks osaleda avalikus arutelus ning pakkuda kodanikele õigeaegset ja täpset teavet ka meedia kaudu, et vältida vale- ja väärinformatsiooni levitamise ohtu. Kui parlament mind ametisse kinnitab, annan komisjoni juhtiva asepresidendina endast parima, et suhelda ka laiema publikuga ning informeerida ELi kodanikke aktiivselt komisjoni tegevusest ja otsustest.

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni küsimused

3. Milline on Teie nägemus oma vastutuselast lisaks missioonikirjas esitatule ja millise jälje tahaksite endast maha jätta? Millised seadusandlikud ettepanekud ja muud algatused soovitate volinike kolleegiumil vastu võtta järgmise viie aasta jooksul ja eelkõige esimese 100 päeva jooksul? Kuidas kavatsete tagada, et need ettepanekud ja kehtivate õigusaktide rakendamine tugevdaksid Euroopa konkurentsivõimet? Kas kavatsete nende seadusandlike ettepanekute aluseks võtta spetsiaalsed mõjuhinnangud? Millised on Teie plaanid eelkõige seoses digivõrke käsitleva õigusakti, ELi pilvandmetöötuse ja tehisintellekti arendamise õigusakti, kogu Euroopa Liitu hõlmava ühtse pilvandmetöötuse poliitika ja Euroopa andmeliidu strateegiaga? Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete esitada tagamaks, et Euroopa saavutaks oma 2030. aasta digikümnendi eesmärgid, sealhulgas digioskuste osas? Mida arvate pilvteenuste Euroopa küberturvalisuse sertifitseerimise kavast (EUCS) ja Draghi aruandes esitatud soovitustest pilvteenuste kohta?

Uute tehnoloogiate toel muutub maailm kiiremini kui kunagi varem ning tehisintellekti, kvant- ja biotehnoloogiaga kaasnevad muutused on veelgi suuremad. Meil on valikuvõimalus: saame kas kohaneda, kasutusele võtta uusi tehnoloogiaid ja jõudsalt areneda või riskime mahajäämuse ja teistest sõltuvaks jäämisega. Viimasel juhul ei suuda me säilitada oma praegust heaolu taset, kaitsta keskkonda või lihtsalt tagada julgeolekut. Konkurentsivõime lõhe ELi ja USA vahel on suures osas tekkinud USA tehnoloogia sektori arengu ja tehnoloogia kasutuselevõtu tõttu. Kui Euroopa Parlament mind ametisse kinnitab, on selle lünga täitmine minu eelseisval ametiajal oluline prioriteet. Tehnoloogiast ei tohi saada nõrkust, kui see võiks olla hoopis meie trump. Me peame võtma tuleviku oma kätte.

Me oleme teelahkmel ka seoses Euroopa julgeolekuga. Soovin teha koostööd Euroopas ja oma liitlastega selleks, et tagada meie suutlikkus tulla toime praeguste geopoliitiliste probleemidega. Euroopa majanduse ja ühiskonna kaitsmine tähendab eelkõige seda, et kaitsta tuleb meie peamisi väärtusi, nagu õigusriik, demokraatia ja põhiõigused. Meie digipoliitikal on oluline roll desinformatsiooni vastu võitlemisel ning tugeva, sõltumatu ja vaba meediasektori soodustamisel.

Tehnoloogiline suveräänsus, julgeolek ja demokraatia on alused, millele me koos töötades saame rajada Euroopa tuleviku ning tagada, et see on meie laste jaoks parim koht maailmas. Need oleksid minu ametiaja kesksed eesmärgid.

Koos teiega soovin kujundada liitu, mis teeb uuendusi, toodab ja vajaduse korral ka reguleerib tulevikukindlal viisil. Liitu, mis vähendab bürokraatiat, liitu, kus tootmine peab innovatsiooni toel otsustavalt panustama sise- ja välisjulgeolekusse ning mis järgib maailma kõrgeimaid demokraatia ja õigusriigi standardeid. Samal ajal usun, et EL peaks jätkuvalt hoidma maailmas liidrirolli digivalitsemise valdkonnas, edendades kogu maailmas meie inimkeskset visiooni ja meie õigusnormide aluseks olevaid ühiseid Euroopa väärtusi.

Kui mind ametisse kinnitatakse, vaatan läbi meie praeguse poliitika ja pakun välja konkreetseid uued tulevikukindlad meetmed, millel on selged ja mõõdetavad väljundid, sealhulgas need, mida on nimetatud minu missioonikirjas, et 2030. aasta lähenedes saavutada digikümnendiks seatud poliitikaeesmärgid ja sihid. Euroopa konkurentsivõime tugevdamiseks on vaja paradigma muutust, mis põhineb viiel tegevussuunal: esiteks Euroopa eri valdkondade ettevõtete ja eelkõige VKEde innovatsioonisuutlikkuse toetamine ning madalamad künnised meie ettevõtetele, et nad saaksid võtta kasutusele uuenduslikud tehnoloogiad, nagu tehisintellekt.

Teiseks toetaksin normide ja eeskirjade tõhusat rakendamist, jõustamist ja lihtsustamist ning bürokraatia vähendamist, kasutades tehnoloogia abi selleks, et vähendada nõuete täitmise seotud koormust meie ettevõtete jaoks.

Kolmandaks tuleks keskenduda oskustele, et kõigil oleks võimalus digirevolutsioonis osaleda. Peame tõhusamalt töötama selleks, et kaotada lõhe kõrgema taseme digioskustes, eelkõige selle nimel, et suurendada naissoost IKT-spetsialistide arvu Euroopas.

Neljandaks, tuleks kasutada digi- ja tiptehnoloogiate potentsiaali selleks, et parandada meie elu, muuta meie elukeskkond keskkonnahoidlikumaks, turvalisemaks ja kaasavamaks. Samuti tegeleksin põhjalikult IKT-sektori energiatõhususega ja selle jaoks tehisingintellekti kasutamiselega.

Viimasena soovin parandada avaliku sektori toimimist meie kodanike jaoks sellistes sektorites nagu tervishoid. Avalik sektor, sealhulgas komisjon, peaks kasutama uuenduslikke lahendusi, et kodanike vajadusi paremini rahuldada.

Selleks et kõik see saavutada ja Euroopa konkurentsivõimet ära kasutada, peame tegutsema kiiresti. See tähendab esiteks kehtivate õigusaktide täielikku rakendamist – peame endalt alati küsima, kas tulemusi saaks saavutada kehtivate eeskirjade parema jõustamise või rakendamisega. Kuid kiiresti muutuv maailmas peaksime vajaduse korral tegema ka uute innovatsioonisõbralike õigusaktide ettepanekuid, mis sisaldaksid nõuetekohast mõjuhindangut, millesse on kaasatud kõik asjaomased sidusrühmad, ning põhjalikku kulude-tulude analüüsi. Uued normid peaksid olema lihtsamad, sihipärased ja kättesaadavad.

Euroopast peaks saama tehisingintellekti maailmajagu. Seetõttu keskendun ametisse kinnitamise korral oma esimese 100 päeva jooksul **tehisingintellektivabrikute algatusele**. Kui tehisingintellektivabrikud keskenduvad sellele, et tagada tehisingintellektiga tegelevatele idufirmadele ja tööstusele juurdepääs tiptasemel kõrgjõudlusega andmetöötlusele, siis **pilvandmetöötluse ja tehisingintellekti arendamise määrusega** (rohkem teavet minu vastuses 6. küsimusele) kõrvaldatakse akuutne lõhe üldises andmetöötlus- ja andmetöötlussuutlikkuses, mis hoiab Euroopa ettevõtteid praegu tagasi tehisingintellekti arendamisest ja kasutuselevõtust. Seepärast sisaldab **ELi pilvandmetöötluse ja tehisingintellekti arendamise määrus** meetmeid innovatsiooni stimuleerimiseks, investeeringute suurendamiseks, bürokraatia vähendamiseks ja selliste tehnoloogiate edendamiseks, mille abil on võimalik saavutada ambitsioonikad energiatõhususeesmärgid.

Konkreetselt pilvandmetöötluse puhul on oluline jääda avatuks kolmandate riikide teenuseosutajatele, tagades meie tarneahela turvalisuse, võttes samal ajal arvesse ka õigustatud huvi „suveräänse andmepilve“ lahenduste vastu eriti tundlike rakenduste jaoks. Tänu andmemääruse kaitsesätetele oleme taganud, et pilvteenuse osutajate poolt Euroopas säilitatavad andmed on kaitstud ebaseadusliku juurdepääsu või kolmandate riikide valitsuste poolse edastamise eest, kuid eriti tundlike rakenduste jaoks on vaja teha enam. Seega esitan ma ametisse kinnitamise korral professor Draghi nõuannetele toetudes ühtse **kogu ELi hõlmava pilvandmetöötluspoliitika** haldusametuste ja riigihangete jaoks. Haldusametustele teenuseid pakkudes peavad pilvandmetöötlusteenus osutajad sageli arvestama liikmesriikide ja isegi ühe ja sama haldusametuse osakondade erinevate nõuetega. See on eriti koormav väiksemate teenuseosutajate jaoks. Samal ajal on haldusametustel raske leida teenuseid, mis vastaksid kõige paremini nende vajadustele julgeoleku ja suveräänsuse osas. Pakuksin välja kogu ELi hõlmava ühise lähenemisviisi hanketingimustele, ühise andmeturberaamistiku ning ELi poolt hallatava turvaliste ja uuenduslike pilvepõhiste teenuste turu. Sellised teenused võivad olla atraktiivsed ka tundlikumate äriliste kasutusviiside jaoks.

Mul on hea meel vabatahtliku **pilvteenuste ELi pilvteenuste küberturvalisuse sertifitseerimise kava (EUCS)** üle, kuna see suurendab pilvteenuste turvalisustaseme läbipaistvust. Kui see kasutusele võetakse, lahendab see sertifitseerimise praeguse killustatuse probleemi ja vähendab finantstõkkeid, mis takistavad teenuseosutajatel turvaliste pilvandmetöötluslahenduste pakkimist kogu ELis. Muidugi olen ma tehniliste nõuete kõrval kursis ka praeguses geopoliitilises kontekstis tekkinud julgeolekuprobleemidega. Nendele probleemidele keskenduksingi erinevate minu vastutusalasse kuuluvate pilvandmetöötluse algatustega tegeledes.

Kui Euroopa Parlament mind ametisse kinnitab, algatan peatselt konsultatsiooni sidusrühmadega **tehisingintellekti kasutamise strateegia** üle (sellest täpsemalt 4. küsimuse juures), sest me peame vaatama ka nõudluse poolt era- ja avalikus sektoris. Seda täiendab **Euroopa andmeliidu strateegia**, mis on seotud pilvandmetöötluse ja tehisingintellekti arendamise määrusega, et andmete potentsiaali veelgi paremini ära kasutada. Eraelu puutumatus tuleb alati kaitsta ning peame tagama, et ELi andmekaitseraamistik oleks kooskõlas digipöördega, vastates äri- ja õiguskaitsevajadustele ning säilitades samal ajal andmekaitse kõrge taseme.

Osana meie kõige elutähtsamate üksuste küberturvalisuse tugevdamiseks tehtavatest jõupingutustest koostame **haiglate ja tervishoiuteenuste osutajate küberturvalisuse teemaline tegevuskava**, mis võetakse vastu esimese 100 päeva jooksul.

Meie ambitsioonikate eesmärkide saavutamine ei ole võimalik ilma parema juurdepääsuta turvalisele, kiirele ja usaldusväärsele ühenduvusele, mis on osa meie laiemast ühendatud koostööpõhise andmetöötluse strateegiast.

Peame stimuleerima investeringuid digitaristusse ja kujundama välja ühtse turu. Puhtale tööstusele ülemineku raames tõstab see Euroopa esirinda järgmise põlvkonna aruka digitaalse ja turvalise taristu, sealhulgas 6G vallas. Seetõttu valmistaksin ametisse kinnitamise korral ette **digivõrkude määruse**, et edendada turvalist kiiret lairiba ja traadita püsiühendust. Virtualiseerimise ja tehisintellekti tõttu muutub digitaalse ühenduvuse maastik kiiresti, toimub telekommunikatsiooni-, pilv- ja servitehnoloogia lähenemine. Seetõttu on meil vaja õigusraamistikku, mis stimuleeriks integreeritud ühenduvus- ja andmetööstustaristute arendamist ning tagaks sarnase taristu ja teenuste pakkujatele võrdsed tingimused. Uue algatuse ettevalmistamisel võetakse arvesse sidusrühmade tagasisidet komisjoni 2024. aasta veebruaris avaldatud elektroonilise side tulevikku käsitleva valge raamatu kohta, tuginedes olemasoleva raamistiku kavandatud läbivaatamisele ning Letta ja Draghi aruannetele. Minu eesmärk oleks viia lõpule ühenduvuse ühtse turu väljakujundamine, mille eelduseks on spektripoliitika reform, mille puhul on pädevused jagatud.

Kõik need algatused on edukad ainult siis, kui neid toetavad investeringud Euroopa kõige väärtuslikumasse varasse, milleks on tema inimesed. Nagu on rõhutatud poliitilistes suunistes, kavatses komisjon pöörata erilist tähelepanu selliste oskuste loomisele, arendamisele ja kasutuselevõtule, mida vajame praegu ja tulevikus, eelkõige puudutab see kaksiküleminekuks vajalikke oskusi. Kui parlament mu ametisse kinnitab olen valmis selle kõige edasiarendamiseks tegema koostööd inimeste, oskuste ja valmisoleku eest vastutava juhtiva asepresidendi ning teiste kolleegiumi kolleegidega.

4. Mis on Teie jaoks ELi tehnoloogiline suveräänsus ja konkurentsivõime? Kuidas saab EL need saavutada? Milliseid eesmärke ja näitajaid kavatsete sellega seoses kehtestada, et tagada oma ametiaja lõpuks märkimisväärsete edusammude tegemine? Kuidas kavatsete tugevdada ELi tehnoloogiasektori positsiooni nii riist- kui ka tarkvara valdkonnas, kasutades terviklikku lähenemisviisi, ning milliseid koheseid meetmeid kavatsete võtta, et tagada tehnoloogiline suveräänsus ja edendada Euroopa platvormide konkurentsivõimet? Millised on Teie plaanid seoses digi- ja tipptehnoloogiatega, nagu tehisintellekt, superandmetöötlus, kvantandmetöötlus ja -tehnoloogia, pooljuhid, kosmosetehnoloogia ja esemevõrk? Milliseid meetmeid kavatsete võtta digitehnoloogia ohutu, usaldusväärse ja inimkeskse kasutamise tagamiseks? Kuidas kavatsete tagada kiibimääruse tulemusliku rakendamise ja tugevdada ELi pooljuhtide tarneahelaid? Mida kavatsete teha kiibimääruse laiendamiseks, sealhulgas strateegiliste tööstussegmentide ja nendega seotud tööstusharude toetamiseks, ning millised on Teie plaanid ELi kvantkiipide pikaajalise kavaga seoses? Kuidas kavatsete tõhustada ELi koordineerimistegevust ja osalemist rahvusvahelistes IKT standardimisasutustes ning edendada ELi diginorme ja -standardeid rahvusvahelisel tasandil?

Meie sõltuvuse vähendamine ja Euroopa suutlikkuse suurendamine elutähtsate tehnoloogiate valdkonnas on kodanike heaoluks ja heaoluks vajaliku jätkusuutliku konkurentsivõime tagamisel keskse tähtsusega. ELi tehnoloogiline suveräänsus ja konkurentsivõime annavad meile võimaluse tegutseda globaliseerunud keskkonnas sõltumatult, maandades samas riske, mis on seotud osalejatega, kes ei järgi Euroopa väärtusi. Seepärast peaksime koos liikmesriikidega suurendama oma teadus- ja arendustegevuse rahastamist, toetust uuenduslikele idufirmadele ja VKEdele – näiteks kasvukapitali ja paindlike hangete kaudu – ning edendama ELi-põhiste tehnoloogiate kasutamist.

Kui mind ametisse kinnitatakse, on minu eesmärk oluliselt vähendada meie tehnoloogilist sõltuvust. Tuginedes eelmisel aastal juba käivitatud kriitiliste sõltuvuste ja tehnoloogiliste lünkade põhjalikule hindamisele ning ELi strateegiliste varade ja taristute jaoks kriitilise tähtsusega tarneahelate põhjalikule hindamisele, mida toetab elutähtsa tehnoloogia ELi vaatluskeskus, pakun välja meetmed nende lünkade täitmiseks. Tagan, et elutähtsa tehnoloogia riskihindamised on jätkuvalt osa majandusjulgeolekukaalutlustest. See hõlmab muu hulgas neid, mis on juba algatatud kõrgtehnoloogiliste pooljuhtide, tehisintellekti, kvant- ja biotehnoloogia valdkonnas. Hindamised viiksid konkreetsete meetmeteni, milles seatakse esikohale koostöö meile sarnaselt meelesstatud partneritega.

Küberturvalisuse seisukohast tähendab ELi tehnoloogiline suveräänsus tugevat ja usaldusväärset Euroopa küberturbe- ja küberkaitsetööstust, mis suudab pakkuda turbelahendusi meie elutähtsatele digitaristule. See tähendab, et välditakse kriitilist sõltuvust üksikutest tarnijatest ja muudetakse meie tarneahel riskikindlamaks suure riskiga tarnijate osas, tuginedes kogu liitu hõlmavatele kokkulepitud riskihindamistele, tehes selleks koostööd ka liikmesriikidega, et tagada 5G meetmepaketi tulemuslik rakendamine. Samuti tähendab see, et kõigil meie ühendatud seadmetel esemevõrgus ei tohiks turule sisenemisel olla teadaolevaid nõrku kohti ning et need on ettevõtjate ja tarbijate jaoks turvalised. Nüüd aitab kindel ja terviklik küberturberaamistik meil seda saavutada.

ELi tehnoloogiline suveräänsus hõlmab kogu tehnoloogia arengutsükli alates alusuuringutest kuni tööstusepoolse turustamiseni, meie oma teadus- ja arendustegevuse abil võtmetehnoloogiate arendamist, arendus- ja kasutuselevõtusutlikkust ning juurdepääsu peamistele toorainetele ja nende ringlussevõttu. Kui mind ametisse kinnitatakse, teen koostööd heaolu ja tööstusstrateegia eest vastutava juhtiva asepresidendiga, et tagada olulised tarned.

ELi tehnoloogilise suveräänsuse ja konkurentsivõime saavutamist toetavad juba nii ELi digikümnendi 2030. aasta eesmärgid (eelkõige seoses digitaalse suveräänsusega) kui ka sihid (eelkõige gigabitiühendus, pooljuhtide tootmine, servasõlmede arv, tehisintellekti ja pilve kasutuselevõtt, IKT-spetsialistide arv või tervishoiu või avaliku halduse digitaliseerimine). Edusammude jälgimisest antakse aru 2025. ja 2026. aasta aruandes digikümnendi olukorra kohta ning seda arutatakse Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega. Digikümnendi eesmärkide läbivaatamine hiljemalt 30. juuniks 2026 annab võimaluse täita või läbi vaadata kõik eesmärgid, sihid ja peamised tulemusnäitajad, et need kajastaksid ka ELi tehnoloogilise suveräänsuse saavutamist.

Peame suurendama oma võimekust mitme tipp tehnoloogia puhul, nagu tehisintellekt, kõrgtehnoloogilised pooljuhid, kvant-, superandmetöötlus, pilv- ja servandmetöötlus, kosmosetehnoloogia, küberturvalisus, esemevõrk ja genoomika.

Tehisintellekt võib olla meie tulevase konkurentsivõime alus. Kui parlament mind ametisse kinnitab, töötan välja **tehisintellekti kasutamise strateegia**, mis keskenduks uute tehisintellektilahenduste kiirele kasutuselevõtule meie juhtivates tööstussektorites ja haldusasutustes. See hõlmaks tehisintellektil põhinevat innovatsiooni, toetades tehisintellektimudelite väljatöötamist ja kasutuselevõttu Euroopa tööstussektorites, nagu tervishoid, energeetika, robotika ja tootmine, kosmos ja kaitse ning avalik sektor.

Paralleelselt **tehisintellektivabrikute algatusega** edendaksid investeeringuid tiptasemel superandmetöötlusvõimsusse. Selle algatuse raames püüan luua tingimused meie tehisintellekti idufirmadele ja VKEdele ning laiemale ökosüsteemile Euroopa suurte tehisintellektimudelite väljatöötamiseks. Tehisintellektivabrikute aluseks oleks meie olemasolev maailmaklassi superarvutite võrk. Minu eesmärk oleks käivitada komisjoni ametiaja esimese 100 päeva jooksul Euroopas vähemalt viis tehisintellektivabrikut ja jätkata seda tööd kogu oma ametiaja jooksul. Samuti teen koostööd idufirmade, teadusuuringute ja innovatsiooni volinikuga, et luua **Euroopa tehisintellekti teadusnõukogu**, mis on laiema tehisintellektistrateegia põhielement.

Samamoodi vajavad ambitsioonikaid investeeringuid **pooljuhid** ning selleks, et olla vähem sõltuv välistest osalejatest, peame ehitama tehaseid ja tootma neid Euroopas. Euroopa kiibimäärusega on juba kaasatud ligikaudu 80 miljardi euro väärtuses projekte, mis on esimesed omataolised Euroopas, st projektid, mis vastavad mitmele varustuskindluse tingimusele ja avaldavad positiivset ülekanduvat mõju kogu ELis. Euroopa peab siiski suurendama jõupingutusi, et saavutada oma 20% turuosa eesmärk, et kindlustada oma positsioon kõrgtehnoloogiliste pooljuht tehnoloogiate valdkonnas. Minu eesmärk oleks aidata meie ettevõtetel ületada lavaloris väljatöötamise ja tootmise vahelist lõhet, investeerides kõrgtehnoloogilistesse katseliinidesse, mis ühendavad teadus- ja tööstusvaldkonna osalejaid kogu tarneahela ulatuses alates materjalidest ja seadmetest kuni tootmise ja pakendamiseni. Samuti käivitan pilvepõhise projekteeerimisplatvormi, et tagada meie idufirmadele kõik uuenduslike kiipide projekteeerimiseks vajalikud vahendid. Rõhutan, et oluline on tugev ja tasakaalustatud rahvusvaheline koostöö, et meelitada ligi täiendavaid investeeringuid ja tagada meie varustuskindlus. Püüan tagada kiibimääruse tõhusa rakendamise, et toetada ELis selliste pooljuhtide töötlemise suutlikkuse ja katseliinide arendamist, mis vastavad strateegiliste sektorite, sealhulgas ELi kosmosevaldkonna juhtalgatuste ning ELi kosmose- ja kaitsetööstuse konkreetsetele vajadustele.

Kvanttehnoloogia on jõudnud tasemele, mis võimaldab praktilist rakendamist andmetöötlemises, tuvastamises ja turvalises suhtluses rakendustega alates meditsiinilisest diagnoosimisest, häkkimiskindlastest sidevõrkudest ja suurte tehisintellektimudelite kiirest treenimisest ülitundlike anduriteni. See on ELi suveräänsuse, konkurentsivõime ja kaitsevõime jaoks strateegilise tähtsusega. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen teha koostööd liikmesriikide ja peamiste tööstussektori osalejatega, et kiirendada ELi kvantökosüsteemi arengut ja meelitada ligi investeeringuid kvanttehnoloogia industrialiseerimiseks. Selleks töötaksin ka kvantkiipide valdkonnaga, mis on kvanttehnoloogia ja kiiresti kasvava kvantturu oluline komponent, ning esitaksin **pikaajalise ELi kvantkiipide tegevuskava**.

Kui mind ametisse kinnitatakse, keskendun ka ühenduvuse parandamisele Euroopas. See on meie konkurentsivõime kese ja oluline eespool nimetatud tehnoloogiate võimaldaja. Ühendatus võimaldab meil andmeid otstarbekalt kasutada, näiteks tehisintellektimudelite treenimiseks. Sellega seoses kavatsen tagada, et esemevõrku kasutatakse laialdaselt kui olulist vahendit Euroopa tööstuse ja liikuvuse konkurentsivõime

suurendamiseks. Samuti tagan, et esemevõrku kasutatakse keskkonna hüvanguks, eelkõige ressursitõhususe huvides sellistes valdkondades nagu veejaotus ja täppispõllumajandus. Esemevõrgust suurima kasu saamiseks peab EL täielikult üle minema 6G-le.

Vajadus, et Euroopa oleks ühenduvuse valdkonnas autonoomne, tuleneb kasvavatest geopoliitilistest pingetest ja eelkõige Venemaa agressioonisõjast Ukrainas. Kui mind ametisse kinnitatakse, töötan selle nimel, et suurendada Euroopa strateegilist autonoomiat kosmoses, sealhulgas liikmesriikide turvalise riikliku side jaoks kriitilise tähtsusega IRIS² satelliitsideteenuste turvalisuse, tervikluse ja vastupidavuse seisukohast kriitilise tähtsusega tarnijate osas. IRIS² toetab Euroopa tööstuse konkurentsivõimet, arendades tiptasemel satelliitsidetehnoloogiaid, millest saab kasu kogu sektor, eelkõige VKEd. See võimaldab Euroopal säilitada oma juhtpositsiooni kosmosesektoris.

Lisaks investeeringutele on uute võimaluste avamisel keskse tähtsusega meie kehtivate normide sidus ja täiendav jõustamine. Koostöös teiste volinikega püüan hõlbustada meie digivaldkonda käsitlevate õigusnormide järgimist, pöörates erilist tähelepanu idu- ja kasvufirmadele avalduvale mõjule.

Meie eesmärk on töötada välja tehnoloogiaid, mis võimestavad inimest ja suurendavad tema võimeid ning lähtuvad Euroopa väärtustest. See võib olla „Made in EU“ digitootete ja -teenuste konkurentsieelis. Peame investeerima turvalistesse, usaldusväärsetesse ja inimkesksetesse tehnoloogiatesse, mis kajastavad Euroopa väärtusi ning kaitsevad Euroopa sotsiaalset mudelit ja kodanike turvalisust. Kuna tehnoloogia areneb jätkuvalt kiiresti, on väga oluline ka edaspidi keskenduda inimkesksusele. See koos kestlikkuse ja vastupidavusega peaks olema meie digitaalsete uuenduste ja kehtestatavate normide keskmeks.

Kavatsen koostöös liikmesriikide ja sidusrühmadega ning tihedas ühistegevuses heaolu ja tööstusstrateegia eest vastutava juhtiva asepresidendiga edendada strateegilist lähenemisviisi rahvusvahelisele standardimisele, et tagada ELi konkurentsivõime, julgeolek, strateegiline autonoomia ja meie võime edendada ELi väärtusi. Seda teeksin kahepoolselt digipartnerluste kaudu ning mitmepoolselt G7, G20 kaudu ja selliste rahvusvaheliste organisatsioonide abil nagu OECD ja ÜRO. Teeksin aktiivselt koostööd sarnaselt meelestatud partneritega, et edendada nii ELi digistandardeid rahvusvahelisel tasandil kui ka rahvusvahelisi digistandardeid, mis austavad meie ühiseid väärtusi ja huve (nt eraelu puutumatust, andmekaitset või inimõigusi).

Püüaksin kiirendada investeeringuid piiriülestele projektidesse ja tehnoloogiatesse, et tugevdada liikmesriikide digitaalsete avalike teenuste koostalitlusvõimet, tagades nende sujuva ja turvalise toimimise. Kasutaksime selliseid vahendeid nagu regulatiivsed testkeskkonnad ja mitut riiki hõlmavad projektid, et Euroopas välja töötada, katsetada ja kasutusele võtta uuenduslikke lahendusi, mis muudavad haldusasutused digiajastule vastavaks.

Teeksin koostööd teiste volinikega, et meelitada ligi välisinvesteeringuid, luua sobiv regulatiivne keskkond, seada prioriteediks kvalifitseeritud tööjõu ja tehnilise oskusteabe arendamine, parandada juurdepääsu erakapitalile ning edendada innovatsiooni.

Kokkuvõttes nõuab tehnoloogilise suveräänsuse ja konkurentsivõime saavutamise sidusaid jõupingutusi liikmesriikides. Väga oluline on koordineerimine ELi tasandil, ressursside koondamine, suuremahulised investeeringud ja ühine tahe edasi liikuda.

5. Millised on Teie plaanid seoses digitaristu ja juurdepääsuga kvaliteetsele ühendatusele eri geograafilistes piirkondades? Kuidas kavatsete rakendada Euroopa digitaristu vajadusi käsitlevas valges raamatus esitatud ettepanekuid? Mida arvate valges raamatus ja Draghi võrgutausid käsitlevas aruandes esitatud soovitudest? Milliseid meetmeid kavatsete võtta, et parandada gigabitühendust, laiendada 5G-võrkude kasutuselevõttu, tagada 2030. aastaks täielik üleminek vaskkaablilt kiudoptilistele kaablitele ja ergutada erasektorit investeerima võrgu arendamisse? Kuidas kavatsete käsitleda digitaristu energiaga seotud aspekte? Milliseid meetmeid peate vajalikuks, et suurendada kogu ELis kõigis valdkondades küberkerksust ja -turvalisust? Kuidas kavatsete suurendada julgeoleku- ja kaitsetööstuse konkurentsivõimet Euroopa kaitsekoostöö liidu kontekstis?

Väga suure läbilaskevõimega püsi- ja traadita võrgu leviala poolest oleme oma konkurentidest maha jäänud. Selle probleemi lahendamiseks on vaja koordineeritud tegevust ELi tasandil, sealhulgas investeeringute valdkonnas. Eriliseks probleemiks on eraldiseisvate 5G võrkude arhitektuur, mis on tööstusliku kasutamise puhul keskse tähtsusega, ning jätkuv suur digitaalne lõhe ELi linna- ja maapiirkondade vahel. Peame suurendama investeeringuid, et saavutada 2030. aastaks digikümnendi ühenduvuseesmärgid ja arendada välja tuleviku digiteenuste jaoks vajalikud võrgud. Kui Euroopa Parlament mind ametisse kinnitab, on minu ülesanne selge: teha

kõik endast olenev, et EL saavutaks 2030. aasta ühenduvuseesmärgid ning tagaks turvalise, kiire ja usaldusväärse ühenduvuse, mis on meie majanduse ja ühiskonna selgroog.

Kui mind ametisse kinnitatakse, on üks minu peamisi prioriteete töötada välja digivõrkude määrus, millega aidata edendada turvalist kiiret nii püsi- kui ka traadita lairibaühendust, toetades konkurentsivõimet ja tarbijale taskukohaseid kvaliteetseid teenuseid. See oleks komisjoni valges raamatus „Kuidas rahuldada Euroopa digitaristu vajadusi?“ kirjeldatud tehnoloogilisi ja turbesuundumusi. Tulevane määrus, mille iga poliitikavaliku aluseks peab olema usaldusväärne mõjuhinnang, peaks vähendama ettevõtjate halduskoormust ning looma stiimuleid investeerimiseks taristusse ja uueks äritegevuseks, näiteks pilv-servtöötlusteks. Kaitsta tuleb ka tarbijate huve ja võtta arvesse eri liikmesriikide olukorda.

Järgides Draghi aruandes esitatud soovitusi, arutaksin aktiivselt, kuidas viia lõpule elektroonilise side ühtse turu väljakujundamine. Otsiksin lahendusi järgmise põlvkonna võrkude spektrihalduse paremini integreeritud haldamiseks liidu tasandil. Viivitused 5G enampakkumistel on avaldanud Euroopa konkurentsivõimele negatiivset mõju ja tulevikus peame seda vältima. Võrgumajanduses on üha rohkem osalejaid ja toimub elav arutelu. Seda arutelu ei tohiks vaadelda lihtsalt võrgutasusid käsitleva aruteluna. Küsimus peaks olema selles, kuidas erinevad osalejad aitavad kaasa elujõulisele ja uuenduslikule kommunikatsiooniökosüsteemile, mis põhineb õiglastel ja võrdsetel tingimustel. On tehtud huvitavaid ettepanekuid, näiteks Draghi aruandes ja Euroopa digitaristu vajadusi käsitlevas valges raamatus soovitatud lähenemisviis. Valge raamatu avaldamisele järgnenud avaliku konsultatsiooni tulemusena saadi väga palju vastuseid, mille ma hoolikalt läbi vaatan, ning ma suhtlen kõigi sidusrühmadega. Põhimõtted, millest ettepanekute tegemisel lähtun, on ELi kodanike huvide kaitse ning konkurentsivõime ja investeringute edendamine.

Peame edasi liikuma ka vaskpaarvõrgu sulgemisega. See innustaks kiudoptilisi võrke kasutusele võtma ja tagaks, et 5G kasutuselevõtuks jääb rohkem vahendeid. See oleks kooskõlas digikümnendi 2030. aasta eesmärkidega, eelkõige gigabitühenduvusega kõigile, ning vastaks pikaajalistele kestlikkuseesmärkidele, kuna kiudoptiline võrk on vähem energiamahukas ja võimaldab kasutada tõhusamaid ja keskkonnahoidlikumaid teenuseid. Siiski tuleb tagada, et haavatavad lõppkasutajad jääksid ühendatuks.

Samuti sooviksin pöörata erilist tähelepanu sellele, kuidas stimuleerida teadusuuringuid vähese energiatarbega digitaristulahenduste, sealhulgas jahutuse, energiatõhusate protsessorite ja kestliku võrgutaristu valdkonnas. Tehisintellektilahendused võivad IKT sektori energiatõhusamaks muutmisel olla suureks eeliseks. 2022. aastal võttis komisjon vastu energiasüsteemi digitaliseerimise tegevuskava, mida rakendatakse täielikult ja mille puhul on tehtud märkimisväärseid edusamme. Näiteks on komisjon kehtestanud andmekeskustele aruandlussüsteemi nende energia- ja veetarbimise avalikustamiseks. Kui mind ametisse kinnitatakse, toetan ma energeetika ja elamumajanduse volinikku andmekeskuste hindamis- ja märgistamissüsteemi loomisel ning uute andmekeskuste tulemuslikkuse miinimumnõuete kehtestamisel. Samuti teeme koostööd, et parandada andmekeskuste integreerimist energiasüsteemi, keskendudes soojuse taaskasutamisele ja pakkudes elektrivõrgu paindlikkusteenuseid.

Kui mind ametisse kinnitatakse, töötan ka telekommunikatsioonivõrkude jätkusuutlikkuse tegevusjuhendi koostamise nimel ning toetan oma kolleege arvutite energiamärgistuse süsteemi väljatöötamisel ning arvutite ja serverite ökodisaini nõuete läbivaatamisel.

Laiema turvalisusvaldkonna keskmeks olevas **küberturvalisuse** valdkonnas püüaksin edendada kogu ühiskonda hõlmava sisseprojekteeritud küberturbe eesmärgi. Keskenduksin nii elutähtsa teenuse osutajate küberturvalisust (küberturvalisuse 2. direktiiv) kui ka toodete turvalisust (küberkerksuse määrus) käsitlevate uute õigusaktide rakendamisele ja jõustamisele innovatsiooni- ja ettevõtlussõbralikul viisil. Teeksin koostööd ametiasutuste ja tööstusega, et tõsta küberturvalisuse taset ning investeerida avastamis- ja reageerimissuutlikkuse suurendamisse. Peame võtma küberkurjategijate ja lunavararühmituste vastu kooskõlastatud ja otsustavaid meetmeid.

Küberkerksuse määrus muudab küberturvalisust kogu maailmas ning vähendab märkimisväärselt selliste ühendatud toodete haavatavust, mida pahatahtlikud osalejad kasutavad ära spionaaži, eelpositsioneerimise ja häirete tekitamise eesmärgil. Jätkaksin meie elutähtsa teenuse osutajate ja tooteturvalisuse visiooni edendamist Euroopas ja mujalgi ning töötaksin selle nimel, et arendada ülemaailmset juhtpositsiooni **küberturbestandardite** valdkonnas.

Kui Euroopa Parlament mind ametisse kinnitab, kavatsen ma lihtsustada ja laiendada peamisi Euroopa küberturbetaristuid ja nende võimekust, et suurendada olukorrateadlikkust ja reageerimissuutlikkust. Selleks

pööraksin suurt tähelepanu kahesuguse kasutusega kaupadele ja tsiviil-sõjalisele koostööle ning eelkõige julgeolekuküsimustele meie tarneahelates, alustades asjakohasest sertifitseerimisraamistikust. Peame tagama, et kaitsektor reageeriks aega viitmata küberruumi kiirele tehnoloogilisele arengule, tuginedes praegu väljatöötamisel olevale elutähtsa kübertehnoloogia tegevuskavale. Sooviksin töötada selle nimel, et luua keskkond, kus ettevõtjad ja novaatorid saaksid hädavajalikke küberkaitsevahendeid arendada ja turustada, pidades seejuures meeles, et küberturvalisusega seotud innovatsiooni ELis arendavad peamiselt idufirmad ja väikeettevõtjad. Samuti töötaksin välja integreeritud innovatsiooniplaani Euroopa kübervaldkonna idufirmade jaoks, et toetada nende arengut ning edendada dünaamilist ja murrangulist tsiviil-sõjalist küberökosüsteemi.

Kui mind ametisse kinnitatakse, jätkan jõupingutusi olemasolevate turvaliste üleeuroopaliste võrkude ajakohastamiseks ja uute loomiseks, ühendades omavahel liikmesriigid, Euroopa institutsioonide asutused ja organid ning muud sidusrühmad, suurendades nõnda Euroopa avaliku sektori digitaalses piiriüleses suhtluse koostalitlusvõimet ja küberkerksust.

Operatsioonide puhul ja ohtude tuvastamisel tugineksin kübersolidaarsuse määruse alusel loodavale tsiviilotstarbelisele küberturvalisuse hoiatussüsteemile. Tehisintellektil põhineva ELi küberkeskuste taristu abil saame suurendada Euroopa suutlikkust avastada nõrku rünnakusignaale ning suurendada meie elutähtsa tsiviil- või kaitsetaristu valmisolekut. Seda tuleks teha lisaks tööle, mida kosmosevolinik koos liikmesriikidega küberkaitse valdkonnas teeb.

Merealuste kaablitaristute kaudu toimub 99 % mandritevahelisest andmeliiklusest ning need on Euroopa julgeoleku ja ülemaailmse konkurentsivõime jaoks üliolulised. Teeksin koostööd liikmesriikidega, et määrata kindlaks riskid ja võimalikud leevendusmeetmed, sealhulgas standardid, ning jätkata merekaablite kasutuselevõtu toetamist.

Julgeoleku ja kaitsetööstuse konkurentsivõime parandamise seisukohalt nõuab Euroopa kaitsetööstuse valmisoleku saavutamise suuremaid investeeringuid meie tööstusbaasi, teadus- ja arendustegevusse ning suuremat koostööd ja pikaajalist pühendumist. Nagu Euroopa kaitsetööstuse strateegias rõhutatakse, oleme aastakümneid oma kaitsetööstusse liiga vähe investerinud. Üle poole meie kaitsetööstusest ostudest on tehtud ELi-väliselt kaitsevaldkonna tarnijatelt ja ELi-sisene kaubandus on võrreldes ELi kaitseturu märkimisväärse kasvuga suurenenud vähesel määral. Euroopa kaitsetööstuse strateegias ja Euroopa Kaitsefondi täiendavas Euroopa kaitsetööstuse programmis pakutakse välja mitmeid stiimuleid nende suundumuste ümberpööramiseks ning tehakse tööd tõelise ühtse kaitseturu loomiseks. Need meetmed sillutavad teed Euroopa kaitsekoostöö liidule. Liikmesriigid peavad tegema rohkem koostööd ja investeerima Euroopa tööstusse rohkem, ka ühiselt. Samuti peame kindlaks tegema allesjäänud takistused, mis seisavad piiriülese koostöö ees. Nõnda toetame nii Euroopa kaitsektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet kui ka liikmesriikide relvajõudude vajadusi.

Kui mind ametisse kinnitatakse, juhin koos liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi ning kaitse ja kosmose volinikuga Euroopa kaitsekoostöö liidu raames tööd meie kaitsetööstuse konkurentsivõime suurendamiseks.

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni küsimused

6. Tehisintellekt ning ELi pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusakt

Millised on väljakuulutatud ELi pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusakti ettepaneku peamised põhimõtted ja eesmärgid ning kuidas kavatses komisjon need eesmärgid saavutada? Kuidas kavatses komisjon viia tehisintellekti innovatsiooni ja konkurentsivõime edendamise strateegilise eesmärgi kooskõlla vajadusega tagada tehisintellekti usaldusvärsus ja ohutus tarbijate ja ettevõtjate hüvanguks? Kuidas kavatses edendada ELi diginormide ja -standardite ühtlustatud kohaldamist ühtsel turul ja rahvusvahelisel tasandil ning tagada ELi ülemaailmne juhtpositsioon digivalitsemises?

Praegu kasutab tehisintellekti ainult 8 % ELi ettevõtjatest, ainult 33 % meie ettevõtetest kasutab pilvandmetöötlust ning Euroopa andmekeskuse jalajälg on üks kolmandik USA omast. See toob ELi jaoks kaasa tohutu lõhe tootlikkuses, sest meie tööstus vajab innovatsiooniks andmetöötlusvõimsust, eelkõige tehisintellekti valdkonnas. Kui tehisintellekti mudelid on (superarvutite abil) välja treenitud, on tavapärane pilvandmetöötlustaristu nende konkreetseteks kasutusjuhtumiteks kohandamisel keskse tähtsusega. Euroopa pilvandmetöötluse turul domineerib aga väike hulk ülisuuri pakkujaid, kes asuvad sageli välismaal ning on tänu oma ulatuslikule taristule ja domineerivatele tehisintellekti tarkvaravahenditele olulised osalejad ka tähtsaval tehisintellektiturul.

Kui mind ametisse kinnitatakse, valmistan selle probleemi lahendamiseks ette **tehisintellekti ja pilvandmetöötuse arendamise määruse**, mis põhineb kõiki asjaomaseid sidusrühmi hõlmaval täielikul mõjuhinnangul. See peaks olema osa laiemast strateegiast. Koos **tehisintellektivabrikute määrusega** looks see Euroopa tehisintellektinovaatoritele väga vajalikku andmetöötlusvõimsust. Strateegia muud komponendid oleksid **tehisintellekti kasutamise strateegia**, millega kiirendada Euroopa tööstussektorite tehisintellektipõhist ümberkujundamist ja avalike teenuste osutamist; ning **digivõrkude määrus**, et tippasemel digitaalse ühenduvuse lahendused optimaalselt üldisesse ökosüsteemi integreerida.

Tehisintellekti ja pilvandmetöötuse arendamise määrus peaks minu arvates olema kooskõlas ELi kiibimääruse põhimõtetega. Samamoodi nagu kiibimääruses käsitleti teadusuuringuid ja innovatsiooni, investeeringud Euroopa tootmisrajatistesse ja kiipide varustuskindlust, tuleks tehisintellekti ja pilvandmetöötuse arendamise määruses käsitleda seda, kuidas säilitada Euroopas elujõuline tehisintellekti treenimismudelite ökosüsteem ning meelitada ligi andmetöötlustaristusse ja andmetalletusse tehtavaid investeeringuid, mis peaksid olema kättesaadavad kõigile idufirmadele, VKEdele ja teistele tööstusektori osalejatele.

Tehisintellekti ja pilvandmetöötuse arendamise määruse esmane eesmärk oleks edendada energiatõhusate andmetöötlusarhitektuuride ja murranguliste lahenduste arendamist, et minimeerida loodusvarade kasutamist. Kestlikud tehnoloogiad pilvandmetöötus- ja andmekeskuste jaoks on Euroopa jaoks vajalikud ja annavad potentsiaalse konkurentsieelise. Kui mind ametisse kinnitatakse, edendan ka koostööpõhiste tehisintellekti treenimise mudelite kasutamist, kaasates peamisi sidusrühmi strateegilistes tööstussektorites, eelkõige konkurentsieelses etapis. Turule peaks sisenema palju rohkem Euroopa osalejaid.

Teiseks tuleks määruses seada esikohale ulatuslikud investeeringud pilvandmetöötus- ja tehisintellektirajatistesse, mis oleksid esimesed omalaadsed, näiteks kestlikkuse ja uuenduslike pilvteenuse vormide poolest, nagu telekommunikatsiooniettevõtete serv-pilvteenused. Samuti on oluline näha pilvteenust superaristuna, kus traditsioonilised tsentraliseeritud pilvandmetöötuse taristud on omavahel seotud meie superarvutite võrguga ning neid täiendavad hajusad servasõlmed ja telekommunikatsioonitaristu.

Kolmandaks peame tegelema pilvteenuste varustuskindluse ja küberturvalisusega. Kollektiivselt usaldavad inimesed pilvteenustele suure osa oma andmetest. Pilvetaristuid kasutavad rakendused on sageli ettevõtte IT-süsteemidesse ja andmetele ligipääsemise kohaks. Seepärast tagan ametisse kinnitamise korral, et Euroopas pakutavate pilvteenuste küberturvalisuse tase oleks kõrge. Meie kodanikel ja ettevõtjatel peaks olema kindlus selles osas, et nende andmed on pilves kaitstud.

Mis puudutab tehisintellektil põhineva innovatsiooni ja tehisintellekti usaldusvääruse ja ohutuse tasakaalustamist, siis siin vastuolu ei ole: usaldusväärus ja tippasemel tehisintellekt on sama mündi kaks külge. Tehisintellektimäärusega kehtestatakse kaitsemeetmed, mis tagavad, et tehisintellekt on Euroopas inimkeskne, usaldusväärne ja turvaline. Samal ajal järgitakse määruses sihipäraselt riskipõhist lähenemisviisi ja luuakse kõigis liikmesriikides ühtsed selged eeskirjad. Võimaldades erandeid teadusuuringutele ja toetusvahendeid, nagu regulatiivsed testkeskkonnad, jätab see tehisintellekti valdkonnas ruumi ka innovatsioonile. Et tehisintellektimäärusega oleks võimalik neid kahte eesmärki saavutada, seaksin prioriteediks õigeaegse ja prognoositava rakendamise.

EL on heal positsioonil, et võtta maailmas juhtroll digivalitsemise valdkonnas, kuna me olime maailmas esimesed, kes võtsid vastu terviklikud normid mitte ainult tehisintellekti, vaid ka digiteenuste ja -platvormide kohta. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen jätkuvalt aktiivselt edendada ELi inimkeskse ja usaldusväärse tehisintellekti lähenemisviisi, toetades tehisintellekti vastutustundlikku kontrolli ülemaailmsel foorumitel ja kahepoolsetes partnerlustes peamiste rahvusvaheliste partneritega. Usun, et EL peaks jätkuvalt täitma maailmas digivalitsemise valdkonna liidri rolli, edendades kõikjal meie inimkesket visiooni ja meie normide aluseks olevaid ühiseid Euroopa väärtusi.

Tulemuste saavutamiseks püüaksin veelgi tõhustada koordineerimist ELi liikmesriikide vahel ÜROs, Interneti Haldamise Foorumi, muude asjakohaste rahvusvaheliste foorumite ja tehniliste organisatsioonide raames, nagu Interneti Aadressikorporatsioon.

Samuti peame kiiresti kehtestama standardid. Euroopa ja Euroopa-välised äriühingud, kes tegutsevad ühtsel turul tehisintellektimääruse uute normide alusel, vajavad tehnilisi standardeid. Hindaksin põhjalikult, kuidas komisjon saaks neid meetmeid rakendada, eelistatavalt olemasoleva standardimissüsteemi raames. Samuti olen veendunud,

et kui saame valmis tehisintellektimäärust toetavad tehnilised standardid, kujundab see digivalitsemise valdkonda kogu maailmas.

7. Digiteenuste määrus ja digiturgude määrus ning veebiplatvormide kahjulik mõju

Millised on Teie prioriteetid digiteenuste määruse ja digiturgude määruse täitmise tagamisel ning kuidas kavatsete tagada tulemuslikud, läbipaistvad ja kiired täitmise tagamise mehhanismid? Mida kavatsseb komisjon teha selleks, et saavutada nõutav lihtsustamine ja halduskoormuse vähendamine? Kas komisjonil on võimalik eraldada täitmise tagamiseks piisavalt vahendeid? Kuidas kavatsete võidelda internetis levivate kahjulike tavade vastu, nagu petunõksud või sõltuvust tekitav disain, mis mõjutavad üksikisikuid, eelkõige lapsi ja alaealisi ning nende vaimset tervist? Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta küberkiusamise vastu võitlemiseks?

Digiteenuste määrus ja digiturgude määrus on tõhusad uued vahendid platvormide reguleerimiseks. Pärast nende esimest rakendamisaastat leian, et need toimivad suhteliselt sujuvalt, vajalike teiseste õigusaktidega tehtav töö edeneb hästi, meeskonnad on paigas ning mitu uurimist on kas avatud või juba viinud otsusteni, mis mõjutavad veebiplatvormide toimimist ELis. Kui mind kinnitatakse volinikuks, tahan selles suunas edasi liikuda ja tagada, et komisjon areneks selles valdkonnas esmaseks reguleerivaks asutuseks, kes kuulaks hoolikalt ja tegutses kiiresti kooskõlas meie normidega, austades täielikult nõuetekohase menetluse õigusi ja toimides läbipaistval viisil kõigi sidusrühmade jaoks.

Digiteenuste määruse täitmise tagamisel keskenduksin neljale valdkonnale: 1) alaealiste kaitse internetis; 2) e-kaubandus ja nõuetele mittevastavad kaubad veebiturgudel; 3) ebaseaduslik veebisisu, sealhulgas sellise sisu algoritmiline võimendamine; 4) laiem teabe tervikluse küsimus valimiste kontekstis ja koostoime uue demokraatia kaitse programmiga.

Digiturgude määruse puhul, mille eesmärk on tagada võrdsed tingimused ja aus konkurents, seaksin esikohale kolm tähtsat mõõdet, tehes tihedat koostööd õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutava juhtiva asepresidendiga: 1) suletud ökosüsteemide avamine, olgu need operatsioonisüsteemides, veebibrauserites või veebiturgudel; 2) tarbijatele valikuvõimaluse andmine ja võimalus kontrollida keskkonda, kus nad tunnevad, et võim on suurte digiettevõtjate käes, ning 3) andmed kuulumine neile, kes neid loovad, mitte neile, kes neid kõige paremini ära kasutavad.

Kui mind kinnitatakse volinikuks, oleks minu lähenemisviis digiteenuste määruse ja digiturgude määruse jõustamisele range, tõendus põhine ja sihikindel. Kasutaksin kõiki kaasseadusandjate poolt komisjonile antud täitmise tagamise volitusi. Kui rikkumine kujutab endast otsest ohtu meie kodanikele, ei hoidu ma jõulistest meetmetest. Teaksin koostööd ka kodanikuühiskonna, teadlaste ja rikkumisest teatajatega. Kogemused on näidanud, et mõnel juhul võib sisukas dialoog reguleeritud äriühingute ja täitevasutuste vahel anda kiireid ja tõhusaid tulemusi. Veebiplatvormid peavad järgima ELi õigusakte – ja ilma viivitamistaktikata. Kui mind kinnitatakse volinikuks, kohustun pidama avatud ja süsteemset dialoogi Euroopa Parlamendiga, eelkõige digiteenuste määruse ja digiturgude määruse rakendamise hästi toimivate töörühmade ning asjaomaste komiteedega.

Püüan leida piisavalt vahendeid selleks, et komisjon oleks tõhus ja usaldusväärne reguleeriv asutus, ja tugineda selles digiteenuste määruse alusel kogutud tasudele.

Kui Euroopa Parlament mind volinikuks kinnitab, teen tihedat koostööd vastutavate volinikega petuskeemide, sõltuvusttekitava disaini ja sotsiaalmeedia muude negatiivsete mõjude vähendamiseks, eelkõige alaealiste puhul. Digiteenuste määrus on asjaomaste ettevõtjate jaoks võimas õiguslik vahend, mis aitab neid küsimusi siin ja praegu lahendada. Hiljutine edukas jõustamine TikTok Lite'i suhtes võimaliku sõltuvusttekitava disaini eest on hea näide sellest, mida digiteenuste määrus võib ELile rekordilise ajaga pakkuda. EL, ettevõtjad ja eksperdid peavad tegema koostööd, et sotsiaalmeediaettevõtted seavad esikohale ohutuse, mis võimaldab kõigil kasutajatel internetis ohutult tegutseda. Hiljuti TikToki, X-i, Facebooki ja Instagrami suhtes algatatud uurimisi sõltuvusttekitava disaini, petuskeemide ja alaealiste kaitse teemal tuleb jõuliselt jätkata, et tuua tõelisi ja kiireid muutusi ning saada teavet edasisteks uuringuteks sotsiaalmeedia mõju kohta alaealistele. Kui muudes määratud talitustes ilmneb tõendeid süsteemse kahju tekitamisest, peaks komisjon võtma otsustavaid meetmeid jõustamiseks. Teaksin koostööd ka demokraatia, õigusküsimuste ja õigusriikluse volinikuga digitaalse õigluse määruse valdkonnas, et tegeleda piisavalt selliste tavadega nagu petuskeemid, sõltuvusttekitav disain ja veebiplatvormide profiileerimine.

Alaealiste kaitse on minu esimene prioriteet. Volinikuks kinnitamise korral teaksin tihedat koostööd õiguskaitseasutustega, et koguda vajalikke tõendeid. Juhiksin ka tööd digiteenuste määruse kohaste suunistega

alaealiste kaitse kohta, et suunised valmiksid enne 2025. aasta suve. Suunistes tuleks sätestada, kuidas veebiplatvormid tagavad kooskõlas digiteenuste määrusega alaealiste privaatsuse, ohutuse ja turvalisuse kõrge taseme. Need peaksid hõlmama privaatsust säilitava vanusekontrollisüsteemi kasutuselevõttu.

Samuti annan oma panuse ELi-ülelisesse uuringusse, mis käsitleb sotsiaalmeedia mõju inimeste heaolule ja vaimsele tervisele ja mida juhib tervishoiu ja loomade heaolu volinik. Uuring peaks kaasama lapsi ja õpetajaid ning ELi tippeksperide teadmisi, et võiksime luua üheskoos turvalise ja tervisliku digikeskkonna, mida meie lapsed vääriavad.

Seoses poliitilistes suunistes välja kuulutatud küberkriitilisuse vastase tegevuskavaga annan oma panuse põlvkondadevahelise õigluse, noorte, kultuuri ja spordi voliniku töösse, et võtta vajalikke konkreetseid meetmeid. 2022. aastal vastu võetud laste parema interneti strateegia (BIK+) võib olla tegevuskavale väärtuslik alus. Samuti kutsun liikmesriike üles nimetama digiteenuste määruse usaldusväärseid teavitajaid, kellel on tõendatud ekspertiisid alaealiste kaitse, sealhulgas küberkriitilisuse valdkonnas.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, pühendun kindlalt sellele, et komisjon jõuaks lihtsustamise ja halduskoormuse vähendamiseni selles valdkonnas. See on kõigi uue kolleegiumi liikmete ülesanne ning vajalik õigusloome kvaliteedi parandamiseks ja täielikuks rakendamiseks. Olen selgesti kuulnud VKEde ja ettevõtjate üleskutseid ning püüan lihtsustada meie digireeglistikku kõikjal, kus võimalik. Kaaluksin, kas õiguslik lihtsustamine on võimalik digiteenuste määruse läbivaatamise ajal novembris 2025 ja digiturgude määruse läbivaatamisel 2026. aasta mais. Kõik uued õigusaktid selles valdkonnas peaksid olema selged ega tohiks tekitada tarbetut koormust. Samuti ei tohi siseriiklikud õigusaktid tekitada täiendavat bürokraatiat ega üle reguleerida vahendeid, millel on täielikult ühtlustav mõju. Pööraksin erilist tähelepanu digireeglistiku mõjule idu- ja kasvufirmadele, tagades, et seda rakendatakse viisil, mis aitab meie majandusel jõudsalt areneda. Kaaluksin ka kõiki võimalikke digitaliseerimisvahendeid, et muuta ELi normide järgimine ettevõtjate jaoks lihtsamaks.

8. E-kaubanduse platvormid

Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen tegi Teile ülesandeks juhtida tööd, mida tehakse e-kaubanduse platvormidega, eelkõige kolmandate riikide platvormidega seotud probleemide lahendamiseks, et tagada tarbijatele ja ettevõtjatele võrdsed võimalused, mis põhinevad tulemuslikel tolli-, maksu-, ohutus- ja kestlikkusnormidel. Kuidas kavatsete need eesmärgid saavutada ja mida peate peamiseks probleemideks ning milliseid vahendeid ja meetmeid kavatsete nende lahendamiseks kasutada, eriti kui peamised osalejad asuvad kolmandates riikides? Kuidas aitab see parandada ühtse turu toimimist ja ELi tarbijaõiguste kaitset? Kuidas kavatsete teha selle ülesande täitmisel koostööd teiste kolleegiumi liikmetega ja liikmesriikide täitevasutustega?

Peame tegelema tervise- ja ohutusriskide ning keskkonnakahjuga, mida põhjustab miljardite väikepakendite vedu otse ELi tarbijatele kolmandate riikide e-kaubanduse platvormide vahendusel ning selliste toodete sagedasest mittevastavusest ELi normidele, eelkõige autentisuse ja ohutuse osas. Poliitilised suunised sisaldavad selget kohustust lahendada e-kaubanduse platvormidega seotud probleemid. Volinikuks kinnitamise korral juhiksin sellealast tööd, kasutades terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab tõhusat tolli-, maksu- ja ohutuskontrolli ning muud järelevalvet, kestlikkusstandardeid, kolmandatest riikidest pärit müüjate veebitoodete ohutuse ja nõuetele vastavuse parandamist, tõhusat ja koordineeritud jõustamist ning ausa konkurentsi ja võrdsete võimaluste tagamist. EL peaks täielikult ära kasutama tema käsutuses olevad vahendid e-kaubanduse platvormide probleemide lahendamiseks.

Digiteenuste määruse, turujärelevalve määruse ja üldise tooteohutuse määruse rakendamisel on tähtis roll selles, et Euroopa tarbijatele veebis müüdadavad tooted vastaksid kõigile kohaldatavatele ELi normidele. Kõige tähtsam on tugev ja tulemuslik jõustamine nõuded täitmata jätnud osaliste suhtes, kusjuures digiteenuste määruse kohaselt võib ettevõtjate trahv olla kuni 6 % nende kogukäibest. Veebiturud ja tarbijakaitse internetis on üks digiteenuste määruse jõustamise prioriteete. Komisjon kogub praegu tõendeid veebiturgudel esinevate süsteemsete probleemide kohta ja on juba alustanud uurimisi seoses mitme tema pädevusse kuuluva e-kaubanduse platvormiga, sealhulgas petturlike kauplajatega seotud kahtluste ja tarbijatele negatiivset mõju avaldavate ebaseaduslike toodete levitamise ohuga. Kui mind volinikuks kinnitatakse, võtan selles suhtes jõulisi ja kiireid meetmeid.

Tõhusat jõustamist peavad toetama kodanikuühiskond, eelkõige tarbijaühendused ja vabariiklikud ühendused. ELil peaks olema nulltolerants ohtlike tooteid müüvate petturlike kauplajate ja sunniviisilise tööga valmistatud toodete suhtes.

Ohtlike või nõuetele mittevastavate toodete ühtsele turule sisenemise avastamine ja ärahoidmine nõuab ka tõhusamat koostööd tolliasutuste ja turujärelevalveasutuste vahel. Kavatsen tagada, et komisjon toetab seda kui jätkuvat koostööd liikmesriikide ametiasutustega, et ELi ja liikmesriikide õigusaktide täitmine oleksid tihedalt seotud. Tänu ulatuslikele läbipaistvus- ja teavitamiskohustustele, mis on kauplejate tuvastamiseks sätestatud digiteenuste määruhes, ning üldise tooteohutuse määruhes kohastele uutele jälgitavusnormidele saavad eri ametiasutused nüüd näha, kes on konkreetse toote veebimüügi taga. Seda ja muud liiki teavet tuleb kasutada tõhusaks ja kooskõlastatud jõustamiseks. Toetada tuleks ka riiklikke turujärelevalveasutusi ühiste proovivõttude ja katsetamiste ning tooteohutus kontrollide korraldamisel, et kontrollida ja parandada e-kaubanduses osalejate nõuetele vastavust.

Teeksin tihedat koostööd demokraatia, õigusküsimuste ja õigusriikluse volinikuga, et Euroopa tarbijad saaksid tänu tõhusale tarbijakaitseraamistikule kasu digitehnoloogiast, mis on kaitstud ebaetiliste tavade, sealhulgas väljaspool liitu paiknevate kauplejate puhul.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, tagan, et meie töö e-kaubanduse valdkonnas tugineb ka kavandatud tollireformile. Praegu tollimaksust vabastatud ja kolmandatest riikidest otse saadetavate kuni 150 euro väärtuses pakkide maht on viimase nelja aasta jooksul neljakordistunud. 2024. aastal on eeldatav maht 4 miljardit ühikut, kusjuures üle 90 % ELi suunatud impordi järelevalve eest vastutavad vaid seitsme liikmesriigi (Madalmaade, Belgia, Prantsusmaa, Ungari, Itaalia, Hispaania ja Saksamaa) ametiasutused. Praegused tolliprotseduurid ja -vahendid ei täida enam oma eesmärki. 2023. aastal algatatud ambitsioonika ELi tollireformiga kaotatakse 150 euro suurune tollimaksuvabastuse künnis ja suurendatakse struktuurselt kontrollisuutlikkust, võimaldades ELi tasandi riskijuhtimist uue ELi Tolliameti ja selle tolliandmekeskuse kaudu. Reform parandaks märkimisväärselt ELi suutlikkust reageerida ebaseadusliku ja nõuetele mittevastava e-kaubanduse ohtudele ning ma teeksin koostööd kaubandus- ja majandusjulgeoleku volinikuga, et see kiiresti ellu viia. Kui leitakse, et ärimudel kasutab ära struktuurseid raskusi piisava vastavuskontrolli rakendamisel väga suure hulga eraldi pakendatud ja välismaalt saadetud kaupade suhtes, peaksime kaaluma ka muid meetmeid.

Töötaksin ka selle nimel, et väiksemad ELi veebiturud saaksid kasvada ja konkureerida ELi-väliste turgudega. Seda on võimalik teha ainult ühiste jõupingutustega ning tõhus, valdkonnaüleline ja meeskondlik lähenemisviis komisjonis aitaks leida probleemide parimaid lahendusi ja võtta vastavaid meetmeid.

Väliskomisjoni küsimus / julgeoleku ja kaitse allkomisjoni küsimus

9. EL seisab silmitsi kõige keerukamate ohtude ja üha halveneva julgeolekukeskkonnaga alates külma sõja lõpust, kusjuures need ohud tulenevad nii väljaspoolt liitu kui ka liidu seest. Teile on tehtud ülesandeks teha koostööd kaitse ja kosmose voliniku ning Euroopa Komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindajaga, et viia kaitsekoostöö liit ellu ja edendada meie kaitsetööstuse konsolideerimist ning vähendada killustatust, dubleerimist ja ebatõhusust. Niisuguse tegevuse oluline element on uute ja uuenduslike tehnoloogiate rakendamine, et tagada kaitsevaldkonnas tehnoloogiline edumaa. Kuidas kavatsete juhtiva asepresidendina toetada innovatsiooni ja digitaalset arengut kaitsetööstuses ning selle kahesuguse kasutuse alast ning tsiviil- ja sõjaväelist potentsiaali? Kuidas kavatsete tagada, et kahesuguse kasutusega tehnoloogia, näiteks tehisintellekti reguleerimiseks tehtavad pingutused ei jääks maha sõjaliste rakenduste kiirest arengutempost nii ELis kui ka väljaspool selle piire? Kuidas kavatsete teha koostööd liikmesriikide, komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning rahvusvaheliste partneritega, et luua juhtimisraamistikud kahesuguse kasutusega tehnoloogiate vastutustundlikuks arendamiseks ja kasutamiseks, hõlmates ka tehisintellekti sõjalist rakendamist viisil, mis tagab tegeliku inimkontrolli? Kuidas kavatsete suurendada elutähtsa taristu turvalisust ELis?

Kui mind volinikuks kinnitatakse, juhin ma koos Euroopa Komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning kaitse ja kosmose volinikuga tööd **Euroopa kaitsekoostöö liidu** elluviimiseks, et tugevdada meie julgeolekut ja heidutusvõimet ning suurendada tööstuse konkurentsivõimet.

Innovatsioon on väga tähtis, et tagada tiptasemel kaitsevõime ja vähendada strateegilisi sõltuvusi, eelkõige digi- ja tehisintellekti komponentide puhul. Edendaksin veelgi kaitsealast innovatsiooni nii meie tööstuse konkurentsivõime kui ka liikmesriikide relvajõudude tehnoloogilise paremuse nimel. Euroopa Kaitsefond on käivitanud uusi algatusi tsiviiltehnoloogia integreerimiseks kaitse süsteemidesse ning idufirmade ja väikeettevõtjate toetamiseks. Euroopa kaitseinnovatsiooni kavaga soovib EL investeerida 2027. aastaks 1,5 miljardit eurot, mis annab kaitseinnovatsioonile väga vajalikku rahastust. Peame aga kaasama kapitali ja potentsiaali, vaadates läbi oma õigusraamistiku, et kõrvaldada tõkked, mis piiravad innovatsiooni investeerimist.

Komisjon ja Euroopa Investeerimisfond on ühendanud jõud, et luua kaitsevaldkonna omakapitalirahastu, mis peaks arendama kaitseinnovatsiooni investeeriva erasektori vahendite ökosüsteemi. Väikesed süvatehnoloogiaettevõtted võivad avaldada lahinguväljal tõelist häirivat mõju, kuid nad on alarahastatud, neil on raskusi kasvamisega ja kaitsevaldkonna tarneahelatesse sisenemisega. Euroopa ei saa endale lubada teadus- ja arendustegevuse projektide toetamist, kui ettevõtted ei suuda samal ajal projektide tulemuste kaudu äritegevust laiendada.

Minu konkreetsed eesmärgid on esiteks toetada kaheksuguse kasutusega ning tsiviil-sõjalise potentsiaaliga kujunemisjärgus ja murranguliste tehnoloogiate laiendamist; teiseks otsida uusi võimalusi innovatsiooni ja idufirmade rahastamiseks; kolmandaks arendada teadusjulgeoleku meetmeid ja neljandaks kõrvaldada tarbetud regulatiivsed takistused. Üldiselt on minu eesmärgiks paindlikumad, kiiremad ja lihtsamad rahastamistsüklid, millel on väiksemad tõkked piiriüleseks koostööks ning paremad sidemed sõjaliste lõppkasutajate ja investoritega.

Olemasolevad uurimisprogrammid on seni keskendunud üksnes tsiviil- või kaitserakendustele. Enamik tuleviku elutähtsaid tehnoloogiaid on aga kaheksuguse kasutusega. Kui mind volinikuks kinnitatakse, teen koostööd teiste asjaomaste volinikega, et kasutada ära ELi potentsiaal kaheksuguse kasutusega kaupade alal ning tsiviil- ja sõjandusvaldkonnas. Koostöö tugineks 2024. aasta jaanuaris esitatud valgele raamatule, mis sisaldab võimalusi toetada kaheksuguse kasutusega tehnoloogiate teadus- ja arendustegevust. Sünergia võib olla kasulik ka tsiviilrakendustele. Teeksin koostööd Euroopa Investeerimispanega grupiga, et meie töö oleks kooskõlas kaheksuguse kasutusega kaupade programmidega ning väheneksid investeerimisriskid kaheksuguse kasutuse ja kaitse arendamisse. Samuti püüan laiendada koostööd NATO innovatsioonivahenditega.

Tehisintellekti hiljutine areng on toonud esile tehnoloogia suure potentsiaali kaitsevõime tugevdamisel, sealhulgas suutlikkuse parandamisel, inimeste eemaldamisel ohtlikest keskkondadest, võimete arenduskulude vähendamisel ja asümmeetrilise eelise saavutamisel. Kui mind volinikuks kinnitatakse, siis tagan, et sõltuvuste vähendamiseks ja puudujäägi kõrvaldamiseks kaitseotstarbelise tehisintellekti arenduses jätkame meetmete võtmist Euroopa Kaitsefondi kaudu ning edendame liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmadega Euroopa koostööd ja investeringuid kõnealuses valdkonnas.

Kaheksuguse kasutusega tehnoloogiate, näiteks tehisintellekti puhul on vastava määrusega juba ette nähtud mehhanismid usaldusväärsete tehnoloogiate arendamiseks. Lisaks teen koostööd kõrge esindaja / asepresidendiga kõigil asjaomastel rahvusvahelistel foorumitel, et saavutada siduvad kokkulepped tegelikult inimkontrolliks kaitseotstarbeliste süsteemide kriitiliste funktsioonide üle. Euroopa kaitsetööstuse vahenditega ei toetata selliste autonoomsete surmavate süsteemide arendamist, kus puudub inimjärelvalve inimsihtmärkide valimisel ja hävitamisel. Tehisintellekt võib aga pakkuda väärtuslikku tuge keeruliste lahinguolukordade analüüsimisel ja neile reageerimisel ning toetada kaitsetehnoloogiaid, nagu varajase hoiatamise süsteemid ja vastumeetmed. Teen seejuures tihedat koostööd Euroopa Parlamendiga ja kaasan kõik asjaomased sidusrühmad.

Olen kindlalt pühendunud elutähtsa taristu ja seda käitavate üksuste turvalisuse ja vastupanuvõime suurendamisele kogu ELis. Kui mind volinikuks kinnitatakse, teen koostööd kõigi asjaomaste sidusrühmadega, kes tegelevad meie elutähtsa taristu füüsilise ja küberturvalisuse küsimustega. Tihedas koostöös siseasjade ja rände volinikuga keskendun küberturvalisuse 2. direktiivi ja elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi täielikule ja õigeaegsele rakendamisele. Nende kahe direktiivi kombineeritud võimaldab meil tegeleda nii küber- kui ka füüsiliste ohtudega integreeritumal ja terviklikumal viisil. Sellega seoses on minu prioriteet võtta järelmeetmeid elutähtsa energiataristu stressitestide tulemuste, ELi küberriskide koordineeritud hindamisele elektrisektoris ning tuuleenergia küberriskide hindamisele. Need on minu lähtepunktid täiendavateks lahendusteks, nagu merealuse energiataristu kaitse tugevdamine või tundliku teabe turvalisem vahetamine liikmesriikide ja kriitilise tähtsusega energiaüksuste käitajate vahel.

Samuti töötab komisjon ELi kaitsejulgeoleku nõustajate kaudu, et toetada liikmesriike haavatavuse hindamisel suure riskiga sündmuste ajal ja elutähtsates taristutes.

ELi kosmoseteenused (Galileo ja Copernicus) toetavad suuresti mitme majandussektori toimimist võimaldava elutähtsa taristu turvalisust ning julgeoleku ja kaitse jaoks tähtsate teenuste osutamist. Samal ajal on kosmos iseenesest elutähtis taristu. Teeksin koostööd kaitse ja kosmose volinikuga, et tulevases ELi kosmoseküsimusi reguleeriva õigusakti ettepanekus käsitletak kosmosetaristu turvalisust ohustavaid tekkivaid riske ning tugevdataks kosmosevarade kaitset ja vastupidavust.

Lõpuks püüan IRIS² abil pakkuda liikmesriikidele turvalise ühenduvuse teenuseid parima kaitsega kõikvõimalike ohtude eest.

Kultuuri- ja hariduskomisjoni küsimus

10. Mida kavatsete oma vastutusala suurt ulatust arvesse võttes teha selleks, et tagada nii meedia- kui ka audiovisuaalsektori esmatähtsaks pidamine ning nendele keskendumine ja neile piisavate eelarvevahendite eraldamine vastavalt nende kultuurilisele, ühiskondlikule ja majanduslikule rollile ning praegustele digiüleminekuga seotud väljakutsetele? Kuidas kavatsete ka edaspidi tagada meedia-, audiovisuaal- ja loomesektorit mõjutava keerulise ELi õigusraamistiku sidusa rakendamise ja järelevalve, eelkõige audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ja Euroopa meediavabaduse määruse rakendamisel?

Endise ajakirjanikuna ja kooskõlas oma missioonikirjaga tunnustan oma lähenemisviisis meedia ainulaadset kohta meie demokraatias ja kultuuris, toetades samal ajal ka selle kaubanduslikku arengut. Kus iganes EL on kaasatud, peavad reguleerimine, rahastamine ja poliitika üksteist tõhusalt toetama tugevama audiovisuaal- ja meediasektori ülesehitamisel, millel on oma roll demokraatlikus arutelus, meie kultuuri rikastamisel ja digiülemineku edendamisel tugevate meediakanalite kaudu.

Audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv on üks meie meediapoliitika nurgakividest. Valdkondlikud normid toetavad Euroopa infosisu ja meedia mitmekesisust ning kaitsevad nii tarbijaid kui ka ühiskonda laiemalt. Normide eesmärk on luua uutele ja vanadele meediaosalistele võrdsed võimalused. Ühtlasi kaitsevad need vaatajaid, sealhulgas alaealisi videojagamispatformidel ning edendavad kultuurilist mitmekesisust kvootide, esiletõstmise eeskirjade ja lubatud investeerimiskohustuste kaudu. Normides nõutakse, et liikmesriikidel oleksid sõltumatud audiovisuaalvaldkonda reguleerivad asutused, millel on piisavalt töötajaid ja ressursse. Kui mind volinikuks kinnitatakse, pööraksin suurt tähelepanu audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ja sellega seotud digiseaduste praktilisele rakendamisele. Nõuete paremaks täitmiseks liikmesriikides kasutaksin täielikult ära kõiki rakendus- ja jõustamisvahendeid, sealhulgas rikkumismenetlusi.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, kavatsen teha tihedat koostööd parlamendi kultuuri- ja hariduskomisjoniga eelseisvas audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi hindamisprotsessis, mis viiakse lõpule 2026. aastaks. Hindamisel tuleks kindlaks teha kehtiva raamistiku puudused, võttes arvesse uusi probleeme seoses Euroopa infosisu kättesaadavusega, turu arengut ning uute tehnoloogiate ja osalejate, näiteks suunamõjutajate esiletõusu. Erilist tähelepanu tuleks pöörata Euroopa sisuloo kaitsele, rahalise toetuse kohustuste raamistikule ning Euroopa teoste ja sõltumatu toodangu määratlemisele. Need küsimused on tähtsad, et edendada tõeliselt euroopalikku sisu ja tagada, et vastavad intellektuaalomandi õigused oleksid ühtsel turul ka edaspidi kaitstud.

Samuti teeksin ma ametiaja algusest peale koos põlvkondadevahelise õigluse, noorte, kultuuri ja spordi volinikuga koostööd asjaomaste sidusrühmade, loovisikute, meediatootjate, ühenduste ja liikmesriikide ametiasutustega. Minu peamised eesmärgid selles töös on parandada võrdseid võimalusi, kaitsta vaatajaid, eelkõige alaealisi, ning suurendada Euroopa audiovisuaalsektori konkurentsivõimet ja kultuurilist mitmekesisust. Selleks teeksin kindlaks ja kasutaksin ära audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ja digipoliitika õigusaktide võimaliku koostoime ning püüaksin lihtsustada ja ühtlustada õigusraamistikku.

Euroopa meediavabaduse määrus ja audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv on omavahel tihedalt seotud ja täiendavad teineteist. Kui mind volinikuks kinnitatakse, teeksin tihedat koostööd demokraatia, õigusküsimuste ja õigusriikluse volinikuga, et tagada Euroopa meediavabaduse määruse rakendamine kohapeal. Kuna meediavabadus on õigusriigi ja demokraatia kaitse programmi seisukohast niivõrd tähtis, kooskõlastaksin oma tegevust ka teiste kolleegiumi liikmetega, kes vastutavad konkurentsivõime ning muude audiovisuaal- ja meediasektoriga seotud poliitikavaldkondade eest. Seejuures peaks esmaseks prioriteediks olema uue Euroopa meediateenuste nõukoja ja selle sekretariaadi loomine. On väga tähtis, et nõukoda hakkaks kiiresti tegutsema ja saaks täita oma suuri ülesandeid edendada sõltumatut ja kestlikku meediat, mis on kesksel kohal ka väärinfo tõkestamisel.

Kui Euroopa Parlament mind volinikuks kinnitab, teen koostööd kõigi liikmesriikidega, et määruse rakendamine kulgeks kavakohaselt ja tähtjaks 2025. aasta augustis, eelkõige seoses eeskirjadega avalik-õigusliku ringhäälingu, ajakirjanike kaitse ja meediatoimetuste sõltumatuse kohta.

Euroopa meediasektor hõlmab mitmeid ELi jaoks kriitilise tähtsusega ja strateegilisi tööstusharusid nii kultuurilises, ühiskondlikus kui ka rahalises mõttes. Need tööstusharud on oma olemuselt mitmekesised ja ulatuvad audiovisuaalteostest uudiste, meedia ja videomängudeni. EL on teinud suuri jõupingutusi, et toetada kõnealuste tööstusharude vastupanuvõimet ja ümberkujundamist, kuid on vaja enamasti, et aidata neil toime tulla süvenevate probleemidega, nagu praegune digiüleminek ja ülitihed globaalne konkurents. Siinkohal võtan kuulda Euroopa Parlamendi üleskutset võtta meetmeid videomängutööstuses, mida pean samuti meediasektori üha tähtsamaks osaks.

Rahalise toetuse seisukohast on programm „Meedia“ praegu meie meediapoliitika finantsalus ning selle eesmärgid kultuurilise mitmekesisuse ja konkurentsivõime edendamisel on otsustava tähtsusega.

Õiguskomisjoni küsimus

11. Autoriõigus

Missioonikirjas palutakse Teil võtta arvesse vajadust parandada veelgi autoriõiguse raamistikku, et tegeleda uute probleemidega, mis on tingitud turu ja tehnoloogia arengust, ning aidata vöidelda internetis levivate ebaeetiliste võtete, näiteks petunõksude vastu.

Sellisel raamistikul on tulevikus oluline roll tehisintellekti ja muude tehnoloogiate arendamisel. Tehisintellekti ning autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste vaheline seos on ulatuslik ja keerukas valdkond, mida tuleb lähemalt uurida. Hiljuti vastu võetud tehisintellektimääruses, mille eesmärk on parandada siseturu toimimist ning edendada inimkeskse ja usaldusväärse tehisintellekti kasutuselevõttu, tagades samal ajal (tervise, ohutuse, isikuandmete ja põhiõiguste hartas sätestatud põhiõiguste) kõrgetasemelise kaitse, käsitleti osaliselt küsimust, mis on seotud autoriõigusega kaitstud sisu kasutamise üldotstarbeliste tehisintellektimudelite treenimisel. Selles rõhutatakse, et üldotstarbelised tehisintellektisüsteemid peavad vastama teatavatele läbipaistvusnõuetele, mis hõlmavad ka tehisintellekti treenimiseks kasutatava sisu üksikasjalike kokkuvõtete avaldamist ja vajadust järgida ELi autoriõiguse norme, eelkõige teksti- ja andmekaeve erandeid, mis on sätestatud 2019. aasta direktiivis autoriõiguse kohta digitaalsel ühtsel turul. Nüüd tuleb aga oodata, kuidas neid norme ja nendega seotud reegleid tegelikkuses tõhusalt rakendada hakatakse. Kuigi tehisintellektimääruses alustati generatiivse tehisintellekti ja autoriõiguse vahelise seose käsitlemist, vajaksid kõnealuse seose muud valdkonnad veel selgitamist. Generatiivne tehisintellekt tekitab autoriõiguse õigusraamistikus uusi probleeme, mida ei ole ikka veel käsitletud ning mis võivad mõjutada loovust, innovatsiooni ja ELi konkurentsivõimet, näiteks tehisintellekti loodud väljundi võimalik autoriõiguslik kaitse, autorite asjakohane tasustamine nende teoste kasutamise eest generatiivse tehisintellekti poolt või autoriõiguse rikkumine generatiivse tehisintellekti kontekstis. Samal ajal ei puuduta internetis kasutatavad ebaeetilised meetodid mitte ainult tarbijakaitset, vaid need on ka väga eetilised küsimused, mis on seotud kaasaegse tehnoloogia kasutamise ja intellektuaalomandiõigustega, eelkõige autoriõigusega, kuna petunõksud võivad tuua kaasa autoriõiguse nurjumise.

Eespool toodud silmas pidades: 1) milline oleks Teie strateegia tagamaks, et autoriõiguse raamistikus käsitletakse täielikult kõiki tehisintellektist ja uutest tehnoloogiatest tingitud probleeme ning edendatakse jätkuvalt loovust, innovatsiooni ja ELi konkurentsivõimet digiajastul ning milliseid seadusandlikke algatusi kavatsete ehk selleks esitada, 2) kuidas koordineeriks te oma tööd põlvkondadevahelise õigluse, noorte, kultuuri ja spordi volinikuga, et töötada välja kultuuri- ja loomemajanduse strateegia, milles käsitletakse tehisintellektist tingitud probleeme, ning 3) kuidas tagaksite, et internetis levivatest petunõksudest tingitud riske käsitletakse eetika, intellektuaalomandiõiguse ja tarbijakaitse ühisosana?

Tugev autoriõiguse raamistik on endiselt tähtis, et toetada loomingulise sisu tootmist ja levitamist tehisintellekti ja eelkõige generatiivse tehisintellekti ajastul. Tänu teksti- ja andmekaeve normidele autoriõiguse direktiivis ja hiljuti vastu võetud tehisintellektimääruses on EL tehisintellekti ja autoriõiguse reguleerimisel esirinnas. Nende normide eesmärk on leida tasakaal innovatsiooni ja õiguste omajate kaitsmise vahel. Normide tulemuslik kohaldamine peaks tagama õiguskindluse mitte ainult loovisikutele ja loomemajandusele, vaid ka tehisintellekti arendajatele. Tähtis on tagada, et need normid toimiksid tegelikkuses, eriti juhul, kui õiguste omajad on reserveerinud oma õigused teksti- ja andmekaeve erandi reegli alusel. Tehisintellektimääruse kohaselt peavad generatiivsete tehisintellektimudelite arendajad esitama avalikult kättesaadava kokkuvõtte selle kohta, milliseid sisuandmeid kasutati mudeli treenimiseks. See peaks muutma läbipaistvamaks kaitstud sisu, mida kasutatakse tehisintellekti treenimiseks. Uusi norme rakendatakse praegu üldotstarbelise tehisintellekti tegevusjuhendi kaudu, mis on suunatud mitmele sidusrühmale ning mida juhivad tehisintellekti ja autoriõiguse tippspetsialistid. Tehisintellektimäärusega suurendatakse generatiivse tehisintellekti läbipaistvust, kehtestades arendajatele kohustuse tagada, et tehisintellekti loodud sisu on masintuvastatav ja süvavõltsingud on nähtavalt märgendatud.

Tuginedes nendele põhisätetele ja kui Euroopa Parlament mind volinikuks, kaalun vajadust parandada ELi autoriõiguse raamistikku, et lahendada uued turgude ja tehnika arenguga seotud probleemid. Selleks et loovisikud ja loometööstus saaksid väärikat tasu, on tähtis panna hästi toimima autoriõigusega kaitstud teoste tehisintellekti tarbeks litsentsimise turg, nii et tingimused eri osalejatele oleksid võrdsed ning eriti väiksematel tehisintellekti pakkujatel ELis oleks konkurentsivõimeline juurdepääs kvaliteetsetele andmetele. Komisjon peaks uurima, kas on võimalik võtta kasutusele konkreetseid litsentsimis- ja vahendusmehhanisme, et hõlbustada litsentsimist loometööstuste ja tehisintellektiettevõtete vahel ning vältida mahajäämuse ohtu.

Tehisintellekti loodud sisuteenuste kasutuselevõtt tõstatab ka keerukaid küsimusi, mis on seotud tehisintellekti autonoomselt loodud sisu õigusliku seisundiga ja vastutusega autoriõiguste võimalike rikkumiste eest. Töötan selle nimel, et komisjon uuriks neid küsimusi põhjalikult, võttes arvesse turgude ja tehnika arengut.

Nende küsimuste juures hoolitseksin selle eest, et ELi autoriõiguse raamistiku uute parandusmeetmetega saavutataks tasakaal inimeste loovuse stimuleerimise ja kujunemisejärgus tehnoloogiate arendamise vahel, tekitamata tarbetut regulatiivset keerukust.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, teen tihedat koostööd põlvkondadevahelise õigluse, noorte, kultuuri ja spordi volinikuga, et töötada välja strateegia, mis vastab konkreetset tehisintellektist tulenevatele võimalustele ja probleemidele kultuuri- ja loomemajanduses. See strateegia võiks tugineda tehisintellektimäärusele ja ELi autoriõiguse raamistikule ning sisaldada sihipäraseid meetmeid kultuuri- ja loomemajanduse innovatsiooni, õiglaste ärimudelite ning internetis valitseva kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse edendamiseks.

Petuskeemid võivad rikkuda intellektuaalomandi õigusi, sealhulgas kaubamärke ja autoriõigusi, eesmärgiga eksitada kasutajaid veebikeskkonnas. Petuskeemid on digiplatvormidel digiteenuste õigusaktiga juba sõnaselgelt keelatud, kuid need võivad esineda ka muus veebitegevuses. Teeksin nendes küsimustes tihedat koostööd demokraatia, õigusküsimuste ja õigusriikluse volinikuga.

Tehisintellektimäärusega on keelatud tavad, sealhulgas süsteemid, kus kasutatakse alalävisele tajule suunatud või eksitavaid võtteid, mis manipuleerivad inimesi kahjulikul viisil. See hõlmab petuskeeme ja muid manipuleerivaid võtteid. Teen nii, et komisjon esitab suunised nende keeldude kohta ja tagab tõhusa rakendamise jälgimise alates 2. veebruarist 2025, kui määrust hakatakse kohaldama.

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni küsimus

12. Teie vastutusala hõlmab paljusid kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni pädevusse kuuluvaid poliitikavaldkondi alates piirihaldusest, varjupaigast ja rändest, vabadusest, turvalisusest ja õigusest ning õigusriigist kuni tehisintellekti ja digipoliitikani.

Ühest küljest vastutate seetõttu koostöös vastutavate volinikega komisjoni niisuguse töö järelevalve eest, mida ta teeb välispiiride haldamisel ning rände- ja varjupaigaleppe rakendamisel, samuti õigusriigi tugevdamisel – sealhulgas sellistes valdkondades nagu kohtusüsteemi sõltumatus, korruptsioonivastane võitlus ja meediavabadus. Kuidas kavatsete igas nimetatud valdkonnas seda tööd suunata ja millised on Teie prioriteedid?

Teisest küljest vastutate kõigi selliste oluliste digipoliitika õigusaktide rakendamise ja täitmise tagamise eest, mis on viimastel aastatel vastu võetud andmepõhise tehnoloogilise arengu käsitlemiseks, näiteks digiteenuste määrus, digiturgude määrus ja tehisintellektimäärus, millel kõigil on märkimisväärne mõju andmekaitstes ja eraelu puutumatuses seisnevatele põhiõigustele. Kuidas kavatsete tagada, et need eri õigusaktid eksisteerivad omavahelises harmoonias ning et nende rakendamisel ja täitmise tagamisel juhindutakse põhiõiguste järgimise alastest ELi standarditest? Kuidas saaksid digivaldkonna õigusaktide, aga ka isikuandmete kaitse üldmääruse ja e-privatsuse direktiivi täitmise tagamise eest vastutavad pädevad asutused teha omavahel tulemuslikku koostööd?

Kui parlament mind volinikuks kinnitab, on minu ametiajal kesksel kohal demokraatia kaitsmine, julgeoleku tugevdamine ja digiülemineku hoogustamine. Olen veendunud, et see töö saab olla edukas ainult siis, kui meie põhiväärtused on paigas.

Meie julgeolekut ja demokraatiat ähvardavate ohtude muutuva olemusega saab tegeleda üksnes selge ja avara visiooniga strateegiate abil, nagu demokraatia kaitse programm, sisejulgeoleku strateegia ja Euroopa kaitsekoostöö liit, integreerides sellealase töö täielikult meie digipoliitikasse ja küberjulgeolekusse. Rändeprobleemide lahendamine tähendab, et tuleb säilitada leppe aluseks olev tasakaal solidaarsuse ja vastutuse

vahel. Digiülemineku edendamiseks näitame, et see ei ohusta meie kodanike turvalisust, eraelu puutumatust ega heaolu.

Peame saavutama tulemusi, mis näitavad, et tegutseme põhimõtete järgi. See nõuab koostööd ja dialoogi. Peame töötama koos, et vältida õigusriigi puudujääkide teket ja süvenemist. Ühtegi liikmesriiki ei tohiks jätta ükski rändest tulenevate probleemide lahendamisel. Töötame koos oma digivaldkonna teerajajatega välja lahendused, et säilitada kodanike õigused ja kaitse digikeskkonnas. Pidev teabevahetus Euroopa Parlamendiga on tähtis, et luua tugev ja sidus lähenemisviis, mis võimaldab ELil reageerida kodanike muredele.

Kui teen koostööd teiste volinikega poliitilistes suunistes sätestatud prioriteetide elluviimiseks, järgin ma meie koostööpõhimõtteid ja väärtusi ning keskendun tulemuste saavutamisele. Küsimuses tõstatatud punktid sobivad hästi näideteks selle kohta, kuidas see praktikas toimib.

Rändevaldkonnas tuleb jätkata intensiivset tööd tervikliku lähenemisviisi kõigis tegevussuundades. Teeksin tihedat koostööd siseasjade ja rände volinikuga, et rände- ja varjupaigalepe kohapeal teoks teha. Peame kasutama kõiki meie käsutuses olevaid vahendeid, et toetada liikmesriike juriidiliste kohustuste täitmisel. Eelarvetoetuse järel institutsioonid on mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamisel tunnistanud vajadust ELi eelarvetoetuse järele ning leppe paremaks rakendamiseks tehakse kättesaadavaks täiendavad vahendid. Leppe rakendamist peab täiendama Frontexi varustamine töötajate, tiptasemel tehnoloogia, tugeva juhtimise ja jätkuva pühendumisega põhiõiguste austamisele. Samuti peaksime jätkama raamistiku tugevdamist, võttes kasutusse uue ühise lähenemisviisi nende inimeste tagasisaatmisele, kellel ei ole õigust ELis viibida, ning uue ELi viisapoliitika strateegia. Kui mind volinikuks kinnitatakse, toetan ma siseasjade ja rände volinikku uue õigusakti ettepanekus, millega kehtestatakse uus ja toimiv tagasisaatmispoliitika. Siinne dünaamiline rändepoliitika on parim alus Schengeni ala kaitsmiseks ja selleks, et kontrolli sisepiiridel rakendataks erandjuhtudel. Samal ajal ei tohiks me näidata üles sallivust nende suhtes, kes ohustavad meie piiride ja kodanike julgeolekut hübriidoperatsioonide kaudu ja kasutavad rändajaid ära poliitilistel eesmärkidel.

Samuti kavatsen teha tihedat koostööd kolleegiumi teiste liikmetega laiemas töös rände välismõõtmega, sest ainult hästi toimivate partnerluste abil suudame teha koostööd ebaseadusliku lahkumise ennetamisel, rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamisel, inimohvrite ärahoidmisel ning sujuval tagasisaatmisel ja tagasisõtmisel. Rändevaldkonna koostöö integreerimine laiahaardelisesse vastastikusel huvi pakkuvatesse partnerlustesse on parim viis luua tõeline teabevahetus, kus saame lahendada keerulisi küsimusi, sealhulgas vajadus kaitsta täielikult inimõigusi. See sobitub ka meie konkurentsivõime tegevuskavaga, hõlmates tõhusat lähenemisviisi seaduslikele võimalustele, vähendades ebaseadusliku rände stiimuleid ja pakkudes oskusi, mida meie tööturg vajab.

Õigusriik on meie demokraatia, ühiskonna ja majanduse toimimiseks hädavajalik. Olen kindlalt pühendunud sellele, et õigusriigi põhimõtte on poliitilistes suunistes prioriteetsel kohal. Kui Euroopa Parlament mind volinikuks kinnitab, teen tihedat koostööd demokraatia, õigusküsimuste ja õigusriikluse voliniku ning teiste kolleegiumi liikmetega, et tagada õigusriigi vahendite ajakohasus, nende tõhus kasutamine ja tulemuste saavutamine nii kodanike kui ka ettevõtjate hüvanguks. See hõlmab ka õigusriigi olukorda käsitlevate aruannete esitamise jätkamist, et soodustada laienemisprotsessis osalevate riikide ühinemiseelset arengut. Peame looma tihedama seose õigusriigi olukorda käsitleva aruande ja selle soovitusete ning rahalise toetuse vahel. Kui mind volinikuks kinnitatakse, teen selleks tihedat koostööd eelarvevolinikuga.

Paljud ELi poliitikavaldkonnad on tihedalt seotud õigusriigi põhimõttega. Õigusriigi põhimõtte on ühtse turu jaoks väga tähtis, kuna valitseb oht kahjustada võrdseid tingimusi ja lämmatada meie konkurentsivõimet. Meedia ja kodanikuühiskonnal on õigusriigi põhimõtte valvurina asendamatu roll. EL saab toetada avalikku haldust, et see oleks korruptsiooni suhtes vastupanuvõimeline. Üldisemalt sõltub poliitilistes suunistes esitatud rakenduskava suuresti sellest, kas ELi õigust kohaldatakse õiglaselt ja tulemuslikult. Juhtival asepresidendil on tähtis roll nende seoste mõju suurendamisel.

Seejuures viidatud hiljutiste digivaldkonna õigusaktide näited annavad tunnistust sellest, kuidas meie digipoliitika on tihedalt seotud ühiskondlike valikutega. Kõigi nende õigusaktide puhul on vaja põhjalikult uurida digitaalsete muutuste mõju meie demokraatiale ja põhiõigustele. EL on teerajajana mõelnud läbi, kuidas elujõuline digisektor suudab säilitada kodanike ja tarbijate usalduse. Kui mind volinikuks kinnitatakse, aitaksin komisjonisese koordineerimise teel keskenduda nii hiljuti vastu võetud peamiste digipoliitika õigusaktide tõhusale rakendamisele kui ka laiema perspektiivi säilitamisele meie digipoliitika edasises arengus.

See lähenemisviis peaks igakülgset kajastuma õigusaktide sidususes ning põhiõiguste ja eraelu puutumatuse austamises. Nagu ma märkisin oma vastuses küsimusele 7, kavatsen rakendada sidusat digireeglistikku, kus kehtivad põhiõiguste austamise kõrgeimad standardid. Uued digivaldkonna õigusaktid on avardanud eri rakendusasutuste maastikku ning andmekaitseasutuste ja -organitega on ühinenud sellised organid nagu digiturgude määruse kõrgetasemeline töörühm, Euroopa digiteenuste nõukoda ja Euroopa tehisintellekti nõukoda, kes tegelevad e-privatsuse õigusaktidega. Neil organitel on ühine eesmärk vahetada teavet ühistes küsimustes ning pakkuda nõu ja eksperditeadmisi, et rakendada järjekindlat regulatiivset lähenemisviisi, kuid me peame tagama vastutusalade selguse ning toetama vastastikust õppimist ja tõhusat teabevahetust eri organite vahel. Komisjonil on tähtis roll ennetava lähenemisviisi kasutamisel koordineerimise toetamiseks.

Järgiksin õigusaktide jõustamisel ELi põhiõiguste kõrgeimaid standardeid. Ehkki näiteks digiteenuste määrus ei reguleeri veebisisu, vaid pigem veebiplatvormide vastutust oma süsteemide eest, sisaldab see meetmeid sõnavabaduse kaitseks. Väga suurtel digiplatvormidel on lisakohustused, et hinnata ja leevendada tõsiseid riske, näiteks desinformatsiooni puhul, ning võtta meetmeid selleks, et sisu ei saa kergesti plahvatuslikult levida. Nagu ma märkisin oma vastuses küsimusele 7, võib digiteenuste määrus muuta interneti ELi kodanike jaoks turvalisemaks, andes kodanikele suurema tegutsemisvõime ja läbipaistvuse ning kodanikuühiskonnale ja teadlastele võimaluse süsteemseid riske avastada ja neist teada anda. Tehisintellektimääruse puhul peavad kõik avaliku sektori asutused, kes kasutavad tehisintellekti viisil, mis võib tekitada riske, hindama võimalikku mõju põhiõigustele. Kui tehisintellekti selline kasutamine hõlmab isikuandmete töötlemist, peavad need asutused koostama ka isikuandmete kaitse üldmääruse kohase andmekaitsealase mõjuhinnangu, kui töötlemisega kaasneb tõenäoliselt suur oht füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele. Siingi peaks komisjoni ülesanne olema nende normide tõhusa rakendamise toetamine praktilise koordineerimise ja toimivate suunistega.

Kiiresti on vaja leida õige tasakaal eraelu puutumatuse ja andmekaitse ning julgeolekut ja õiglust käsitlevate avalike huvide vahel. Õiguskaitse- ja kohtuasutused peavad saama digiajastul tulemuslikult töötada. Õigusrikkujate vastutusele võtmisel võib tekkida raskusi, kui nad kasutavad kuritegevuse varjamiseks veebiteenuseid, mille eesmärk on tagada eraelu puutumatus. Uuriksin, kuidas anda õiguskaitse- ja kohtusüsteemile sobivad vahendid, mis kaitseksid põhiõigusi ega tekitaks uusi nõrkusi küberturvalisuse valdkonnas. Kõik õiguslikud või tehnilised lahendused seaduslikuks juurdepääsuks andmetele tuleb töötada hoolikalt välja koos kõigi asjaomaste sidusrühmadega.